24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6413 | 12 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1907 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ | 12 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1325 | 25 Fevrier 1907 | 24me année № 6413

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղ.ռ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
20 հատ 1 դրուշից փուլ
1 մեծ.ի հաշուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ارەولك
درسعادتده غلطه‌ده ارەولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԻԱ.

Վանայ Առաջն. Տեղապահութեան պաշտօնին համար, ինչպէս արձանագրած էինք, Խապայեան Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետ կարգուած էր Կեդրոն. Վարչութեան կողմէ, որ արժանապէս գնահատած ըլլալով Նորին Սրբազնապատուութեան խոհական գործունէութիւնը՝ պատշաճ դատած էր զինքը այս կարեւոր հովուական պաշտօնին: Տ. Ներսէս վարդապետ ուրեմն, ձմրան ձիւն ու բուքին մեղմանալուն պէս, իբր մէկ ամիսէն, ճամբայ կ'ելլէ Մայրաքաղաքէս դէպ ի պաշտօնատեղին, քանի որ արդէն հաստատութեան հրամանագիրը Կայսերական Կառավարութեան կողմէն յանձնուած է Ազգ. Պատրիարքարան:

Արմաշական մը չէ Տ. Խապայեան, բայց մինչեւ երկու չաբաթ առաջ, Ծայրագունութեան անգամ հետամուտ եղած չէր իր համեստ վիճակին մէջ, հակառակ Կիլիկիոյ Տ. Սահակ Կաթողիկոսի իրաւասութեան ներքեւ պաշտօնավարելուն, Զէյթունի թեմին մէջ, ուրկէ միայն մեկուսանալու ստիպուեցաւ առողջական պատճառով, և երկու չաբաթ առաջ միայն՝ յիշուեցաւ թէ... «արժանի է մշակն վարձու իւրում», և Կրօն. Դիւանի դիւանադպիրին, Տ. Տիրայր վարդապետի հետ, որ տակաւին գաւառական պաշտօնի մը կոչուելու խօսք չէ ըրած, — Բերայի տաճարին մէջ... լուսաղբարիկ եղաւ ի շնորհ Ծայրագունութեան: Ո՛չ ապաքէն Կեսարիոյ Առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկոպոս Պալեան ալ, եպիսկոպոսանալէ տարիներ ետքը միայն, Ծայրագունի շնորհը զգեցաւ, Մայր-Եկեղեցւոյ սեղանին վրայ, Օրմանեան Ս. Պատրիարքի ձեռքով: Ի նկատ առնելով Տ. Տրդատ եպիսկոպոսի բարեջան հովուութիւնն ու կրթական յարատեւ լրին գործունէութիւնը, որ մանաւանդ կը փայլի Ս. Կարապետի ժառանգաւորաց վարժարանին մէջ, կը խորհիմ թէ արքեպիսկոպոսութեան տիտղոսը չա՞տ ինչ է Ն. Գերապատուութեան համար, որ աչքէ հեռու՝ սիրտէ ալ հեռու կը մնայ, թէեւ ո՛րքան մօտ եղած ըլլայ իր թեմականաց սրտին: Նորին Ս. Օծութենէն՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետէն պիտի ըլլայ այս շնորհաբերութիւնը, հարկաւ Ս. Պատրիարք Հօր բարեացակամ միջնորդութեամբ: Տրդատ եպիսկոպոս, որ Ծայրագունութիւնն իսկ մոռցած էր, ապահով եմ թէ Արքեպիսկոպոսութիւնը յերազի անգամ չէ յիշած, վասն զի կը զգայ թէ արդարեւ այդ հոգեւոր բարձր տիտղոսին արժանաւոր պէտք է ըլլան անոնք որ իրական ծառայութիւններ մատուցած են Եկեղեցւոյ Դպրութեան, և թէ Ս. Մեսրոպ Մաշթոց վարդապետ Ծայրագունութեան աստիճան չէր ստացած Ս. Սահակ Հայրապետէն, վասն զի այն ատեն ամենին ալ դժուարաւ պիտի շնորհուէր Ծայրագունութիւն կամ ծաղկեայ փիլոն, մանուշակագոյն ըլլար թէ ծիրանեգոյն: Ո՛ւր մնաց չամեմներու և չնչիկներու:

Տ. Ներսէս վարդապետ ոչ իսկ Կիլիկիոյ մէջ հետամուտ ըլլալ մտաբերած էր եպիսկոպոսութեան, ո՛րչափ հեշտ ալ ստանալ, և Կիլիկիայէն դուրս ալ ո՛չ ուրեք դնդած էր զինք Ծայրագունութեան. և Խապայեան վարդապետ փախած էր մինչեւ հիմայ այդ փառքէն, բայց հուսկ ուրեմն փառքը եկաւ գտաւ զինքը... արժանեօք:

Ըստ իս, իբր մեծագոյն պատիւն ու փառքը պիտի ըլլայ Վանայ Առաջն. Տեղապահութեան բարւոք պաշտօնավարութիւնը, որուն վրայ թերեւս երկբայութիւն մը տարակուսելի չէ՝ ի նկատ առնելով մինչեւ ցարդ վարած պաշտօնները այլ և այլ թեմերու մէջ, ուր և դրկուած է պաշտօնավարել Պատրիարքարանի հրամանով և Պետական հաստատութեամբ, — բաւական է որ բախտաւոր ալ եղած ըլլայ Վանայ պէս կարեւոր թեմի մը մէջ գտնելու ժողովուրդի հօտերը՝ որ կարենան օգտուիլ իր հովուութիւնէն, եկեղեցական ու կրթական կրկին տեսակէտներով:

Վանեցիք ալ, որ իրենց հոգեւոր առաջնորդներէն գոհ մնալու մասին քիչ մը դժուարահաճ գրցուած են, սկսեալ լուսահոգի Պօղոս վարդապետի օրերէն, յուսանք թէ պիտի փութան բոլորիլ համակրութեամբ ու սիրով իրենց նորակարգ Տեղապահին, Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետի, չուրջը ու փութացնեն համախորհուրդ՝ թեմին Վարչական ժողովներու վերակազմութիւնն ու Առաջնորդի մը ընտրութիւնը, և որ ի կարգին Եկեղեցւոյ բարեզարդութեան և կրթական բարգաւաճման:

* * *

Տ. Կորիւն Ծ. վարդապետ Եսայեան ալ, որ արժանացաւ վերջերս Կրօն. Ժողովի լի կատարեալ ներողութեան, մինչեւ անգամ Ս. Պատրիարք Հօրմէն՝ մանուշակագոյն փիլոնի, Մարաշ կ'ուղեւորի իբրեւ Առաջնորդ վիճակին Հայ համայնքին, որ օրինական քուէարկութեամբ ընտրած էր զինքը: Հարկաւ թէ մեր Խառն Ժողովը, որ արտօնեց այս վարդապետին Կիլիկեան թեմի մը մէջ պաշտօնավարել, վստահ է թէ նոր փորձութիւն մըն ալ չպիտի աւելնայ... Մուշեղեան փորձութեան վրայ, և թէ Տ. Կորիւն վարդապետ սրբոց մասունքներով նուիրագործեալ խաչ ձեռք առնելու և Խաչահանգիստ կատարելու մասին խղճահարութիւն կամ դեղեւում չպիտի կրէ յանձին, և վերջապէս՝ իբրեւ հայ վարդապետ պիտի կրնայ ծառայել Հայ Եկեղեցւոյ, Տ. Սահակ Կաթողիկոսի հոգեւոր իրաւասութեան ներքեւ: — Աստուած պահէ պահպանէ զինքը... կանխահաս եպիսկոպոսութենէ, որուն դժբախտաբար ենթակայ եղաւ իր երիտասարդ հասակին մէջ Սերոբեան Մուշեղ, որ տարիներով Ֆուաճիսէօրը եղած էր խմբագրութեանց՝ վարդապետութենէ աւելի յօդուածագրութիւն ընելով չուրջանակի. և երբ գրականութեան ամէն սեւին համը առաւ կամ առաւ, Եկեղեցւոյ Ս. Խորհուրդներուն ու դարաւոր վարդապետութեանց դէմ ցնդել սկսաւ արձակ համարձակ, համարելով թէ ոչ ոք պիտի ելլէ իրեն դէմ կասեցուցիչ, ու իր գահավէժ վազքը չպիտի տանի զինքը սուզանել ցեխալից անդունդին մէջ, քանի որ ամէն ըրածին կամ խօսածին վրայ՝ յաջողած էր եպիսկոպոսական եմիփորոն մըն ալ ձեռք ձգել, Տ. Սահակ Կաթողիկոսի առջեւ փարիսեցիական դերակատարութեամբ և մասամբ նորին:

* * *

Բայց Կեդրոն. Կրօն. Ժողովը հասաւ վերջ ի վերջոյ, սակաւ ինչ յապաղած ըստ իս, և գայթակղութեան քարին դարձեալ գլորման թափը յուսանք թէ կասեցուց իր վերջին ծանօթ անօրինութեամբ, որուն արդիւնքին պիտի սպասել ինչ այսօրիկ բնականաբար: Այս Մուշեղեան տրամին մէջ գլխաւոր դերակատարը հանդիսացաւ Բիւզանդիոն, որ իբր հաշիւը մաքրած եղաւ փոխորդիոյն ու Թռանիկոյն: Իր քէնն ու վրէժը լուծած եղաւ Բիւզանդիոն այնպիսի՛ թմբկթմբքուր հեղինակով՝ որ պատիւ կրնայ ընծայել թերթին հնարիմացութեան, որուն զոհը եղաւ Տ. Մուշեղ յանկէստ բոլորովին: Նորապսակ եպիսկոպոսը, տեսակ մը մաքի տրամադրութեամբ, հակառակորդներ երեւակայեց իր չուրջբոլորը, գաւազան չարժելով աջ ու ձախ, մինչեւ յանդգայ գացած ինկած էր իր վաղեմի բարեկամին գիրկը, որ ընդարձակ սիւնակներ բացաւ Տ. Մուշեղի գրածներուն համար՝ որ պիտի գահավիժէին զինքը յայտօրինակ խեռութիւն: Միակ ու անողոք հակառակորդը թո՛ղ վնասէ Տ. Մուշեղ Բիւզանդիոնի թերթին վրայ, որ ապաստան եղած էր իրեն, ինչպէս նաեւ առաջնորդ ու քաջալերիչ՝ դէպ յայս վիճակ ձախողագոյն: Հրապարակագրի արուեստն էր որ յաղթանակեց, ուշ թէ կանուխ, յօդուածագիր եպիսկոպոսին, որ կործնելով փախչել երեւակայեալ բաղձներէ՝ գնաց ինկաւ յատկապէս սարքուած վարմին մէջ, քաւելով այսպէս իր երբեմնի նաղանքը: Ամենէն մեծ բարեկամութիւնը Բիւզանդիոն կազմակերպած եղաւ Մուշեղ վարդապետին, որ եպիսկոպոս եղած էր, իր ապաստանարանին մէջ ասպնջականելով տխրահռչակ Նամականին:

Բայց ո՛չ ապաքէն գաղղիական առածը կ'ըսէ.

Ամենայն ինչ է բարի՝
Որ ի բարին կատարի:

Տ. Մուշեղ եպիսկոպոս տակաւին կրնայ փրկել ինքզինքը սպառնալից անդունդէն, և ի բարին վերջացնել այս դժբախտ միջադէպը: Իր ձեռնադիր Հայրապետին յորդորներուն անսալով՝ չեմ կարծեր թէ բան մը կորսուած կ'ըլլայ իր եկեղեցական անձնասիրութենէն, և Կեդր. Կրօն. Ժողովի եկեղեցական Հարք, «Ներելով առնել զպատուհասն»ի սկզբունքով, պատրաստականութիւն պիտի ունենան հարկաւ թողութիւն տալու նորոգ ձեռնադրելոյն. և Տ. Մուշեղ վերստին պիտի ընդունուի գրկաբաց... բերանաբաց խորխորատին եզրէն:

* * *

Զուարթ միջադէպով մը փակելու համար այս չաբթուան Նօթերս, յիշատակեմ գոհութեամբ թէ Բասըքէօյցիք բախտաւոր եղան վերջապէս, ամբողջ տասը տարի սպասելէ ու յուսալէ յետոյ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հոգեկան մխիթարութիւնն ընդունելու Ս. Թադէոս եկեղեցին և շնորհաբեր այցելութիւնը՝ իրենց Արամեան վարժարանին մէջ: Փարատեցաւ ուրեմն թիւրիմացութիւնը՝ որ պահ մը արձագանգ տալ սկսած էր, թէ Նորին Բարձր Սրբազնութիւնը դժկամակած ըլլայ երբեք Բասըքէօյցւոց հրաւէրին պատասխանելու, ուր յայտնի է թէ մայրաքաղաքիս ամէնէն խոնարհագոյն եկեղեցին, — իմա՛ Հայ բնակչութեան կողմէ, — գրեթէ անմասն մնացած չէ ցարդ Ս. Պատրիարք Հօր հոգեւոր մխիթարանքէն, և ո՛չ մէկ վարժարանի տղաք... ուսանողական չաքարաբաշխութեններէն:

ԱՐԻՍ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐՆ ՈՒ ԹԵՄԱԿԱՆՆԵՐԸ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի) (*)

ԲԱԲԵՐԴ, 1 Փետրուար 1907

Դառնալով մեր նիւթին, պիտի կրնանք ըսել որ Բաբերդի առաջնորդներէն և ոչ մէկը նիւթական դժգոհութեան պատճառներով հրաժարած կամ ձգած մեկնած է վիճակէն: Ընդհակառակն այս տեսակէտով մէկէ աւելի գոհ մնացող և կրկին անգամ պաշտօնով Բաբերդ եկող առաջնորդներ ալ կան, ինչպէս Գրիգոր եպիսկ. Մինթանճեան, Ամբրոսիոս վրդ. և դեռ ուրիշներ: Բայց կուսակցական խնդիրներու պատճառաւ Բաբերդէն հեռացած առաջնորդներ պակաս չեն, ինչպէս պակաս չեն եղած չրջակայ գաւառներէն, Երզնկայէն, Կարինէն, Տրապիզոնէն ևն.: Կրթական ու եկեղեցական խնդիրներու համար կուսակցական խնդիրներու զարծնումը, տեսակ մը համաճարակի պէս, չատ յաճախադէպ բան մըն է և գաւառէ գաւառ չա՛տ չի տարբերիր իր սկզբնաւորութեան, ծագման և յարակից սնունդ պատճառներուն մէջ: Թէ ինչպէս և ինչ պատճառներով կը կազմուին կուսակցութիւնները Առաջնորդարաններու չուրջը, չա՛տ քիչ վանդաղանութեամբ իրարմէ, կ'արժէ յիշել իրենց ծիծաղաչարժ և անհեթեթ դրուագներով: Մէկ մը ուրիշի մը հետ անձնական խնդիր մը կ'ունենայ: Երկու մարդու մէջ գործի մը, առուտուրի մը, նոյնիսկ պարզ խօսքի մը սաթիւ վէճ մը, հակառակութիւն մը կը ծագի. ասոնք մաքրելու համար վարժարանը կամ առաջնորդարանը կ'ընտրուի վայր, ուսուցիչը կամ վարդապետը պիտի կրէ հետեւանքը, վարկենալէս մոռցուելով ամէն արժանիք և օգտակարութիւն: Աղա մը ուրիշ աղայէ մը վեր կամ վար նստելու խնդիր մը կ'ունենայ, կրնայ կռիւ մը ծագիլ, կուսակցութիւն մը կազմուիլ՝ մինչեւ վայր և ենթակայ վերոյիշեալները ունենալով: Վարժարանին ուսուցիչ մը կը ճամբուի, հոգ չէ թէ գործած ըլլայ ամէնէն անպարտելի զեղծումը, անմարսելի խայտառակութիւն մը ևայլն. անիկա կրնայ իր պաշտպանները գտնել խելոյն, բաւական է որ մէկուն տկար կողմը գտնելու, զայն չոյել չողոքորթելու ձեւերը, խնկել քծնելու դերերը գիտնայ ու ահա՛ կրնայ ծայր տալ կուսակցութիւն մը, կրնայ ծագիլ խոչոր վէճ մը մինչեւ միեւնոյն գետնին վրայ: Ասոնցմէ զատ դեռ չատ մը պատճառներ կրնան վէճերու նիւթ մատակարարել: Մէկուն Առաջնորդարանի մէջ սուրճ չի հրամցուիր կամ տղան դպրոցին մէջ ուրիշ տղէ մը վար կ'ըլլայ: Այնինչին պաշտպանեալ վարժապետը այսինչ աղային արժանապատուութիւնը վիրաւորող կերպով բարեւ կը կենայ: Վարժապետը մէկուն անուան տօնը շնորհաւորելու չերթար — զինքը մարդու տեղ դրած չըլլար այս պարագային, — կամ կ'երթայ, — այս պարագային ալ դրամապաշտութեան համար գացած կ'ըլլայ —: Մէկուն աղքատ ազգականը Աղքատախնամին կողմէ մոռցուած կ'ըլլայ, և դեռ չատ մը կաղինի կեղեւը չարժելիք փուճ բաներ կրնան կուսակցութիւններ ստեղծել մէկ օրէն միւսը և տարածուիլ, ընդլայնուիլ չատ չուտով գաւառներու մէջ, Բաբերդի մէջ, մանաւորապէս ձմրան օրերուն, երբ գործերը կը նուազին չուկային մէջ և մարդիկ հոս ու հոն բամբասանքի, ժամանցի նիւթ կը մտրան գլխէ: Ցաւոք կան տակաւին ամուսնութիւններու առթիւ «հաս»ի «չհաս»ի խնդիրները, քահանայացու պատրաստելու խնդիրները, ժողովներու և Խորհուրդներու անդամակցելու, եկեղեցիի ածուածեալ ըլլալու բաղձանքէ ծնած խնդիրները ու ասկէ կրնան դժուարութեան չատ յարմար և նպաստաւոր գետիններ պատրաստել: Սակայն կարեւոր է յիշատակել որ ստեղծուած բոլոր կուսակցութեանց, յարուցուած բոլոր դժուարութեանց և յուզուած խնդիրներու մէջ անհրաժեշտ պայման է որ վարժապետ մը պիտի գտնուի, որ յաճախ կրթական յարկերէ արտաքսուած մը, կամ ուսուցչութեան նոր ձեռնարկեալ մը և կամ վերջապէս ազդեցիկ մէկ երկու անձերու պաշտպանութիւնը վայելող և արդէն իսկ կրթական յարկերու մէջ սրջացած մը կ'ըլլայ և իր դիրքին բախտաւորելուն, պաշտօնը վրայ տալուն վտանգը չունենալ երբեք: Ասոնց ներկայութիւնը կարեւոր է կրկին տեսակէտով: Իրենց գործն է պատրաստել գլխացառանք և երբեմն չինծու այն նամակները, վարդապետի, քահանայի կամ ուսուցչի ընդդէմ կամ ի նպաստ, որոնց խեղճական արժէքը այլ եւս հասկցած է Պատրիարքարանը և կարեւորութիւն չընծայեր երբ ժողովներու պաշտօնական գանգատը կամ գոհունակութիւնը միացած չըլլայ:

Այդ միեւնոյն անձերն են որ չատ անգամ թղթակցի հովեր առած կը սկսին իրենց խելապատակէն անգայ, մտացածին լուրեր յերիւրել և քչել մամուլին: Բնականաբար մամուլը մինչ երես չի տար այսպիսիներու, մանաւանդ գոյներին իրենց բնականութեամբ երեւան գալէ վերջը. սակայն հակառակ պարագաներ ալ հազուադէպ չեն, թէեւ այս մասին ալ չենք կրնար ընդհանուր կերպով մեղադրել թերթերու վարիչները հեռուէն հեռու իրենց թերթին թղթակիցներուն ինքնութիւնը գիտնալու և ի՛նչ չարժանիքէ մղուած ըլլալնին գուշակելու մարգարէական ոգի չունենալնուն համար: Միայն թէ պատեհ կը սեպենք հոս ըսել թէ ամէն օրաթերթ կրնայ, եթէ ուզէ, իր յատուկ վստահելի թղթակիցը ունենալ գաւառային իւրաքանչիւր քիչ չատ կարեւոր քաղաքներու մէջ և ասիկա առանց ո՛ և է մեծ զոհողութեան: Այն ատեն առիթ չի մնար այլ եւս չատ հեղ պատահած այն հակասական, թիւր տեղեկութիւններուն, միջասուէր տողերու ներքեւ այս ու այն անուանարկելու քօղածածուկ թղթակցութիւններուն և անոնց իբր անմիջական հետեւութիւն՝ «հերքում»ներու հրատարակման, որոնցմէ ոչինչ կը չահի ընթերցող հասարակութիւնը: Ամփոփելով մեր յօդուածը և մանաւորելով Բաբերդի համար, պիտի կրնանք ըսել թէ տեղւոյս համայնքը այլ եւս անձկամտօրէն երես չի տար և կուրօրէն չի հետեւիր ա՛յնպիսի անձերու որոնք իրենց «ես»ին ոչնչութեան հետեւորդ ըլլալ կամ պարզ չահախնդրութեան ծառայեցնել, գործածել կ'ուզեն զինքը: Ասիկա բաւական մխիթարական է ինքնին:

Ե. ԴԱՐԲԻՆԵԱՆ

(*) Տ. Խ.—Շաբ. ուրբաթ թիւէն և վերջ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Պ. ՔԼԵՄԱՆՍՕՅԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Քլէմանսոյի Դահլիճը երկուշաբթի օրը խորհրդարանական մեծ յաղթութիւն մը ունեցաւ Երեսփոխանական Ժողովին մէջ, և դիտելի կէտը այն է թէ Պ. Պրիանն էր որ ճակատամարտը մղեց և պայքարը չահեցաւ: Նախարարապետը միջամտեց վստահութեան օրակարգը ընդունելու համար միայն. բաւական ազդեցիկ դեր մը կատարեց, ինչպէս սովորաբար կ'ընէր Պ. Սարիէն, երբ ինք Նախարարապետ էր և Պ. Քլէմանսօ, Ներքին գործոց նախարար, իրական պետն էր Դահլիճին: Այսօր դերերը փոխուած կ'երեւին և պէտք չէ չատ զարմանալ, քանի որ Պ. Պրիանի հաչտարար քաղաքականութիւնն է որ, երկուշաբթի օրուան Նախարարաց Խորհուրդին մէջ ընդունուելէ ետքը, քուէարկուեցաւ Երեսփոխանական Ժողովին մէջ: Յեղաշրջումը կատարեալ է և վերջին օրերու անհաճոյ տպաւորութիւնները փարատեցան: Հիմա այլեւս յայտնի կ'երեւայ թէ կրօնական խնդրոյ մասին հաչտարար քաղաքականութիւնը պիտի պահպանուի և թէ գոհացուցիչ կերպով պիտի կարգադրուի կաթոլիկ կրօնքի կազմակերպութեան ջլատիչ խնդիրը: Պ. Պրիան չատ լաւ բացատրեց ըսելով որ կ'ուզէ ապահովել աչխարհային Պետութեան գերակշռութիւնը և առաջքը առնել կրօնական պատերազմին, որ արգելք կրնայ ըլլալ Ֆրանսայի մէջ անմիջական բարենորոգումներու: Խնդիրը այդ տեսակէտէ ներկայացնելով, յայտնի է որ հանրապետական մեծամասնութիւնը պիտի չհամարձակէր անհամամիտ գտնուելու Նախարարութեան և համակարծիք գտնուիլ քաղաքականութեան մը, որուն անմիջական հետեւանքը պիտի ըլլար Ֆրանսան ենթարկել խիստ աննպաստ վիճակներու: Նոյն իսկ արմատական-ընկերվարականները և Նախարարական մեծամասնութենէն բաժնուողները, որոնք ջերմապէս փափաքող էին Դահլիճին հրաժարելուն, այդքան ծանրակշիռ վայրկեանի մը չհամարձակեցան նոյն տեսակ ընթացքի մը հետեւելու, որով Դահլիճին վստահութիւն յայտնող օրակարգը քուէարկուեցաւ 33ի դէմ 384 ձայնով՝ այսինքն 351 ձայնի մեծամասնութեամբ մը: Շատ լաւ, սակայն խնդիր է գիտնալ թէ այդ մեծամասնութիւնը մինչեւ ո՛ր աստիճան հաւատարիմ պիտի մնայ Նախարարութեան: Դահլիճին հրաժարումը առաջ բերելու համար եղած կարգադրութիւնը իր նպատակին չհասաւ, բայց նոյն իսկ Նախարարութեան մէջ տիրող անհաճոյ կացութիւնը դեռ գոյութիւն ունի, վասն զի սա ալ յայտնի է թէ Պ. Քլէմանսօ համամիտ չէ Պ. Պրիանի հայեացքին և թէ խնդիրները կարգադրելու համար միայն համակերպեցաւ: Պ. Քլէմանսօ, Ֆրանսայի ամէնէն զօրաւոր անձնաւորութիւնը, մարդ մը որ սովորած է ամէն բան իր ուզած ձեւովը միայն վարելու, երբ պարագաներու առջեւ տեղի կուտայ և իր աչխատակիցներէն մէկին վարիչ քաղաքականութիւնը կ'ընդունի, այդ պարագան ա՛յնքան նոր և այնքան չփոթ է որով դժուար է գնահատել անոր

«ԱՐԵՒԵԼՔ»,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (70)

ԺՈՐԺ ՕՀՆԷ

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ԺԲ.

ԵՐԿՈՒ ՀՐԱՇԱԳԵՂՆԵՐԸ

Դեռատի աղջիկը խոնարհեցուց աչքերը: Անպատասխանի մնաց ակնարկութիւնը: Բրիսթիան չհամարձակեցաւ ուրիշ հարցումներ ընել: Ամէն անգամ որ տեսնէր Ռօզ-Լիզօնը, միեւնոյն նիւթին վրայ կը դառնար խօսակցութիւնը: Երիտասարդ բժիշկը հետզհետէ աւելի սիրահարուած կը զգար ինքզինքը: Բրիսթիան կը տառապէր, սա պատճառաւ որ դեռատի աղջկան առջեւ իր սիրոյ խոստովանութիւնը ընելու վայրկեանին կը վարանէր. յանկարծ սպառնական պատկեր մը կը ցցուէր իր և Ռօզի միջեւ: Դեռատի աղջիկը քանիցս նշմարեց այդ բանը, առանց կռահելու, ու մտատանջութեան մատնուեցաւ:

— Պարոն Տօքթէօր, անհանգիստ վիճակ մը ունենալ կը թուիք:

Բժիշկին և Ռօզի միջեւ փոխանակուած խօսքերէն և ո՛չ մէկը կը վրիպէր Հանրիօյի ուշադրութենէն: Առանց որոշապէս գիտնալու թէ ո՛ր օր Բրիսթիան պիտի գար, կանխաւ կը գուշակէր անոր այցելութեան օրը: Ուստի իր մութ խցիկին մէջ անկիւն մը կը կծկտուէր, անշարժ ու լուռ:

Հանրիօ, սիրտը անձկութենէն սեղմուած, մտիկ կ'ընէր:

— Սա ստոյգ է որ Բրիսթիան կը սիրէ Ռօզը... Ի՞նչպէս պիտի կրնար չսիրել... Ես ալ կը սիրեմ... Տարակոյս չկայ որ Ռօզ պիտի սիրէ բժիշկը... Չէ՞ մի որ գեղադէմ, աչքառու, հարուստ և գիտուն երիտասարդ մըն է... Մնաց որ, Բրիսթիան արժանի է սիրուելու, քանի որ ան կը սիրէ աղքատները և բարիք կը սփռէ իր չուրջը... Արդէն իսկ Լիզօն կը վրդովի, երբ Բրիսթիան իր հետ խօսի... Դեռատի աղջիկը տակաւ կ'ըմբռնէ թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզէ Բրիսթիան... Երբ իր սէրը խոստովանելու համարձակութիւնն ունենայ, ամէն ինչ լմնցած պիտի ըլլայ... ա՛լ ես չպիտի դիմադրեմ Ռօզ... Ինք ալ պիտի պատասխանէ թէ կը սիրէ... Ինչո՞ւ համար մերժէ սանկ սքանչելի դիրք մը... Խեղճը բան մը չունի... բաց ի թշուառութիւնէն... Դղեակին մարդիկը չպիտի ուզեն Ռօզի վերադարձնել ինչ որ իրն է... Հետեւաբար յուսալի չէ որ լաւ ամուսնութիւն մը կնքէ... Ապահովաբար Բրիսթիան ու Ռօզ պիտի ամուսնանան... Իսկ ես ի՞նչ պիտի ընեմ...

Հանրիօ բռունցքներով կը սրբէր այտերէն վար հոսող արտասուքները:

— Ես նոյն իսկ չեմ համարձակիր իմ սէրս խոստովանիլ... Երջանիկ պիտի ըլլայ Ռօզ, ու տարիներու բոլորումէն յետոյ երբ ծերանայ ու մեռնի, ես տակաւին համարձակած չպիտի ըլլամ իմ սէրս խոստովանելու... Աւասիկ իրողութիւնը...

Սակայն Լիզօն կռահելով Հանրիօյի վիշտը, աւելի սիրալիր վերաբերում մը կ'ունենար անոր հետ:

Անգամ մը մէկզի հրեց Ռօզը, ըսելով.

— Կորսուէ՛. չեմ ուզեր ա՛լ ես քեզ տեսնել:

Բայց դեռատի աղջիկը այնքան չլմըրցաւ, սարսռաց ու գոյնը նետեց որ Հանրիօ խոյս տուաւ, ձեռքերով ծածկած դէմքը:

— Ներողութի՜ւն, ներողութի՜ւն, կը գոչէր Հանրիօ...

Իր սաստիկ յուզմանց միջոցին մինչ այսպէս կը չարժէր Հանրիօ: Յետոյ կ'երթար իր սիրելի անտառին մէջ ծածկելու սրտին վրդովումը... Հոն հսկայ ծառերու աղջամուղջին տակ կը կղզիանար: Գիշերը տուն կը դառնար գաղտագողի, անկողին կը մտնէր, և յաջորդ օրը, դարձեալ դուրսն էր, գէթ երեւութապէս:

Անգամ մը Լիզօն ըսաւ, Հանրիօյի աչքերուն մէջ նայելով չեշտակի.

— Ո՞ւր կը հետապնդես, երբ այսպէս տունէն դուրս կը նետես ինքզինքդ... Ճշմարտութեան թռչունը միասին բերելու փափա՞գ ունիս միթէ:

Այդ խօսքին վրայ՝ ատեն մը սա մտածումն ունեցաւ.

— Ի՞նչ ըսել ուզեց Ռօզ:

Բրիսթիան կը սիրէր: Ամէն անգամ որ Մար-ա-լ'Օ կ'երթար, միտքը կը դնէր սիրտը բանալու դեռատի աղջկան, ըսելով.

— Կ'ուզէ՞ք ինծի հետ ամուսնանալ:

Երբ իր կինն ըլլար Ռօզ, իրմէ լաւագոյն պաշտպան մը չպիտի ունենար: Բայց սիրոյ յայտարարութիւնը ընելու պահուն վերջին երկիւղ մը արգելք կ'ըլլար: Իրեն այնպէս կը թուէր որ Ռօզ անտարբերութեամբ պիտի ընդունէր իր խօսքերը և անզգած պիտի մնար ցոյց տուած յուզումներուն հանդէպ: Միթէ Ռօզ չէ՞ր տեսներ սիրուիլը: Եւ եթէ կը տեսնէր այդպէս ըլլալը, ինչո՞ւ համար անտարբեր կը մնար. միթէ չէ՞ր սիրեր:

— Վաղը պիտի բանամ սիրտս, կ'ըսէր մտովի ամէն իրիկուն:

Օրին մէկը, Բրիսթիան տունէն մեկնեցաւ առանց ո և է պատրուակի. ո՛չ հիւանդ ունէր և ո՛չ ալ ուրիշ զբաղում: Ձին մտրակեց ու սկսաւ սրարշաւ ընթանալ:

Մուլէն-Ժոլիի աղբիւրէն անցած ատեն մթնած էր: Աղօրիքին շէնքերը նշմարելուն պէս՝ նորէն մտրակեց ձին, որ սկսաւ քառասմբակ արշաւել: Յանկարծ ստուեր մը ցցուեցաւ ճամբուն վրայ, լուսնի ցոլքերով լուսաւորուած:

Կնոջ մը ստուերն էր ան...

Ու այդ կինը կը տարածէր իր բազուկները, ճամբան գոցելու նպատակով:

Ձիուն տակ ջախջախուելու վտանգն իսկ աչք առած էր ան:

Բրիսթիան կեցուց իր ձին:

Կինը կ'ըսէր.

— Բրիսթիան, վա՛ր իջէ՛ք, ձեզի հետ խօսելիք ունիմ:

Ժերմէն Մարպըրոն էր այդ կինը:

Հլութեամբ և առանց տրտնջալու, տօքթէօրը վար իջաւ ձիէն, Ժերմէնի երեւումէն պարտուած:

Հազիւ քանի մը ամիսէ ի վեր կը սիրէին զիրար: Յաճախ ճամբուն վրայ իրարու կը հանդիպէին, որովհետեւ Ժերմէն բնաւ ուրիշին չէր յանձներ Մուլէն-Ժոլիի գործերը: Ձիով թէ կառքով, միշտ ամէն կողմ կը գտնուէր գեղանի աղջիկը: Իրիկուն մը, Բրիսթիան վտանգէ ազատած էր Ժերմէնը, երբ այս վերջնոյն կառքին ձին խրտչած էր, կառքը կիսովին տապալելով հեղեղատին եզերքը: Բրիսթիան օգնութեան հասած էր այն պահուն երբ Ժերմէն կառքին մէկ անիւէն կախուած և ուժասպառ եղած, հեղեղատին մէջ պիտի իյնար, ձիուն ծանրութեան և կատաղած ճիգերուն հետեւանօք: Երկու թեւերէն բռնելով՝ վեր առած էր Ժերմէնը, նուաղած վիճակի մէջ: Գեղանի աղջիկը սթափեցնելէն յետոյ ջաղացք առաջնորդած էր իր կառքով:

Յաջորդ չաբթուն ամէն օր ջաղացք գացած էր, Ժերմէնի ողջութիւնը իմանալու համար:

Ատ եղաւ իրենց սիրոյն սկզբնաւորութիւնը:

Արագասահ և բիրտ սէր մըն էր ան:

Ժերմէն Մարպըրոյի վառ երեւակայութիւնը ազդուած էր անցուցած վտանգէն և գեղադէմ ու կայտառ երիտասարդին երեւումէն, որ ստոյգ մահուընէ մը ազատած էր զինքը:

Բրիսթիան կռահած էր նորատի աղջկան վրայ ձգած լաւ տպաւորութիւնը: Եթէ ինք ալ կռահած չըլլար՝ Ժերմէն նախաձեռնարկ պիտի ըլլար իր սէրը յայտնելու, քանի որ իր մէջ ամէն բան սէր կը պոռթկար: Իր շողշողուն աչքերը, մերթ քաղցր և մերթ խրոխտ, Բրիսթիանի սիրտը կը պրպտէին, ըսելով.

— Անձնատուր եղիր ինծի, թեւերդ կարկառէ՛. պատրաստ եմ անոնց մէջ իյնալու...

Բրիսթիան կը վարանէր, երկիւղի ու խղճահարութեան մատնուած: Ժերմէն կը գինովցնէր զինքը իր յաղթական գեղեցկութեամբ և միամիտ ու ճարտար գգուանքներովը: Երբ կը հեռանար Ժերմէնի քովէն, իր ինքնութիւնը կը գտնէր, ու կը հանդարտէր, մտովի հարցնելով.

— Ինչէ՞ն է որ Ժերմէն այսքան ազդեցութիւն կը բանեցնէ իմ վրաս:

(Շարունակելի)

հանգամանքը։ Պ. Քլէմանսօ Պ. Սառիէնի դերը կատարելիք մարդ չէ և չատ չուտով այդ անել ճամբէն դուրս պիտի ելլէ՝ իրեն ընտանի եղած անկեղծութեան աբարքով մը։ Երեսփ. ժողովին երեքշաբթի օրուան քուէն կ'ապահովէ ուղղամտութեամբ կիրառումը Պ. Պրիանի կրօնային քաղաքականութեան, սակայն կարելի է վերջնականապէս ամուր դիրքի մը վրայ չի հաստատեր Քլէմանսոյի Դահլիճը։ Ամէն պարագայի մէջ հիմա սա յայտնի է թէ Պ. Պրիանի քաղաքական անձնաւորութիւնը Պ. Քլէմանսոյի չափ զօրաւոր է Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովին առջև և կարելի է որ խիստ չահեկան պայքար մը տեղի ունենայ այդ երկու ազդեցութեանց միջև։ (Լէնտէր. Պէյ)

— Թայմզ, խօսելով Ֆրանսայի Երեսփոխանական ժողովին քուէարկութեան արդիւնքին վրայ, կ'ըսէ. — «Ամէն անոնք որ անկեղծօրէն փափաքող են Ֆրանսայի մէջ կրօնական խաղաղութեան վերահաստատուելուն, ի՛նչ որ ըլլան անոնց հայեացքները ներկայ վէճին ծագման մասին, պէտք է բարեգուշակ նշան մը նկատեն Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովին մէջ երեքշաբթի օրը կատարուած վիճաբանութեանց արդիւնքը»։ Թայմզ մեծապէս կը գովէ Պ. Պրիանը, անոր պերճախօսութիւնը, ճարտարութիւնը և պետական մարդու ձիրքերը։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Իւնիվէռ հետեւեալ զեկոյցը կը հրատարակէ.

Բանակցութեանց դժուարութիւնները, ինչպէս յայտնի է, երկու գլխաւոր կէտերու մէջ կը կայանան. կաթոլիկ նուիրապետութեան իրաւունքներուն անհրաժեշտ պահպանումը և աստուածային պաշտամունքին հրապարակաւ կատարուելուն արգելքը։ Այդ կէտերուն առաջինը, անշուշտ, այլ ևս վիճաբանութեան պատճառ պիտի չըլլայ։ Հիմա որ Պ. Պրիան վերջապէս ըմբռնեց թէ եպիսկոպոսները և երէցները, թէև բաժանման հետեւանքով իրենց պաշտօնական հանգամանքը կորսնցուցած են Պետութեան առջև, սակայն դեռ կը պահեն հանգամանք մը զոր Պետութիւնը չի կրնար անգիտանալ։ Երկրորդ կէտը, որուն վրայ դեռ վիճաբանութիւն կը կատարուի, անշուշտ չուտով պիտի լուսաբանուի ոչ նուազ ճշգրիտ կերպով։ Շատ հաւանական չէ որ կառավարութիւնը, յայտարարելէ յետոյ թէ հոգածու է ստորադաս կղերին անդամներուն, մինչ՝ բարձրաստիճան կղերը ենթարկելու իր այնքան աղքատ միջոցներուն չհամեմատող ծախքերու։ Ուրեմն խիստ հաւանական է թէ համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ։ Կառավարութիւնը, սակայն, եթէ փափաքող է բանակցելու, անշուշտ աւելի պիտի չյենեռտէ բանակցութիւնները որ և է կերպով միջամտելով երէցներու ընտրութեանը՝ անոնց թեմական եպիսկոպոսներուն կողմէ։ Մէկ խօսքով Պ. Պրիան յայտարարեց թէ զիջողութիւն չէ բրած և ընել ալ չուզեր։ Յայտնի է թէ Եկեղեցին, վերջնական խաղաղեցումի մը նպատակով և հոգիներու ամէնէն մեծ բարիքին համար, լաւագոյն ոգիէ մը ներշնչուած է և այնպէս ալ կը չարունակէ։ Լաւ է, սակայն, գիտել տալ թէ Եկեղեցիին հաւանած զիջողութիւնները սկզբունքին չեն վերաբերիր, այլ իրապէս անհրաժեշտներն են միայն։ Եթէ Սէնի կառավարիչը, այդ մասին Պ. Պրիանի վարդապետութեանց թարգմանը, խնդրոյն էականին համար անընդունելի նկատէ Բարիզի արքեպիսկոպոսին առաջարկութիւնները, չատ հաւանական չերեւար որ ուրիշ համաձայնութիւն մը տեղի ունենայ։

ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ Երեսփ. ժողովը, երեքշաբթի օրը, վիճաբանեցաւ այն ծրագրին վրայ, որով կ'առաջարկուէր ցաւ յայտնել թէ գահաճառը որ և է տեղեկութիւն չի պարունակեր գաղթային յառաջիկայ համաժողովին նկատմամբ. Նաեւ այն առիթին համար զոր կ'ընծայէ առեւտրական աւելի մեծ ազատութիւն մը հաստատելու անգլիական տէրութեան մէջ և առեւտրական աւելի սեղմ յարաբերութիւններ գաղթավայրերու հետ՝ նախապատիւ մաքսերու հիման վրայ։ Պ. Ուինսթըն Չըրչիլ, գաղթային խորհրդականը, խաղիւ պատասխանեց ընդդիմադիրներու քննադատութեանցը. ըսաւ թէ կառավարութիւնը լրջօրէն նկատողութեան կ'առնէ գաղթային համաժողովը. Նաեւ թէ կառավարութիւնը համամիտ չէ նախամեծարութեան թէ՛ քաղաքական և թէ տնտեսական կռուաններու վրայ։ Պ. Ուինսթըն Չըրչիլի հաղորդած մէկ ցուցակին համաձայն ինքնավար գաղթավայրերուն նախարարապետները պիտի մասնակցին այդ համաժողովին։ Այդ գաղթավայրերն են Քանատա, Նիւ-Ֆաունտլէնտ, Աւստրալիա, Նոր-Զէլանտա, Բարեյոյս և Նաթալ։ Հնդկաստանի ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ Հնդկաստանի նախարարը՝ իր կողմէ նշանակուելիք պաշտօնատարի մը հետ։ Գաղթային ուրիշ նախարարներ ալ Անգլիա պիտի գան՝ համաժողովին մէկ քանի նիստերուն մասնակցելու, որոնց բացումը ապրիլ 15ին պիտի կատարուի։

— Երեսփ. ժողովին մէջ հարցապնդում եղաւ՝ Սըր Չարլս Պէրէսֆորտի Մանչի նաւաբաժնին հրամանատարութենէն հրաժարելու խնդրոյն վրայ։ Ծովային նախարարութեան խորհրդականը չուզեց յանձնել նոյն պաշտօնարանին և նաւաբաժնին սպաներուն միջև փոխանակուած զեկոյցները։ Պ. Սթէնլի Ուիլսըն գիտել տուաւ թէ ստոյգ իրողութիւնը այն է որ հիւսիսային ծովի գերման նաւաբաժինը զրահաւորներու մասին աւելի զօրաւոր պիտի ըլլայ։ Ատենապետը ի կարգ հրաւիրեց զայն։ Ծովային խորհրդականը, հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ Մանչի նաւաբաժինը տասնըչորս զրահաւոր, չորս զրահապատ-յածանաւ և երեք յածանաւ միայն պիտի ունենայ և ոչ աւելի։ Թորփիլահալածները երբեմն ռազմագիտական տեսակէտով Մանչի նաւաբաժնին ընդհանուր հրամանատարին տրամադրութեանը տակ պիտի դրուին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Ամերիկեան լրագիրներուն հաղորդուած պաշտօնական զեկոյց մը սապէս կը պարզէ Մ. Նահանգաց և Ճապոնի միջև եղած վէճին ներկայ կացութիւնը.

Արտաքին գործոց նախարարութիւնը հիմա համոզուած է թէ, քանի որ գաղթականութեանց օրինագիծը ընդունուած է, Սան-Ֆրանչիսքոյի իշխանութիւնները ետ պիտի առնեն իրենց որոշումը՝ հանրային վարժարաններէն ճապոնցի տղաքը վտարելու մասին։ Ուստի նոյն նախարարութիւնը կը պատրաստուի առաջ տանիլ Թոքիոյի կառավարութեան հետ արդէն սկսուած բանակցութիւնները՝ ճապոնցիներուն՝ դէպ ի Մ. Նահանգները գաղթելու մասին կանոնագրութիւն մը պատրաստելու համար։ Արդէն մէկ քանի տարիներէ ի վեր Ճապոնի կառավարութիւնը իր հպատակներուն անցագիր չէր տար Մ. Նահանգները երթալու համար, բայց կ'ուզուի որ այդ մերժումը ասկէ վերջը արդիւնքը ըլլայ երկու կառավարութեանց միջև գոյացած համաձայնութեան մը։ Կարելի է որ այդ համաձայնութիւնը դաշնագրութեան մը կամ՝ պայմանագրութեան մը ձեւը չըլլայ, սակայն միեւնոյն արդիւնքը պիտի կրնայ ձեռք բերուիլ բերանացի համաձայնութեամբ մը։ Առեւտրական նախարարութիւնը, որուն յանձնուած է գաղթականութեան գործը, ամերիկեան նաւահանգիստներուն մէջ իր ստորադաս պաշտօնեաներուն անհրաժեշտ հրահանգները պիտի տայ նոր օրէնքին նկատմամբ, որ իսկոյն պիտի գործադրուի՝ Խաղաղականի եզերքները ցամաք ելլող գաղթականներու մասին։

— Քալիֆորնիացիները, որոնք Մայրագոյն Արեւելքի գործաւորներու խնդրոյն համար գոհացում մը կը ստանան՝ ի վնաս Ճապոնի, կ'երեւայ թէ իրենց մասին աննպաստ կը նկատեն քաղաքապետ Պ. Շմիցի և Մ. Նահանգաց կառավարութեան միջև եղած կարգադրութիւնը։ Մնաց որ այդ կարգադրութիւնը, իրենց դպրոցներուն վերաբերեալ մասին համար, այն ատեն միայն պիտի գործադրուի, երբ Ճապոն ընդունի նոր կանոնագրութիւնը՝ Մ. Նահանգները գաղթող ճապոնցի բանուորներուն դէմ։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը յուսալու երեւոյթը ունի թէ Թոքիոյի կառավարութիւնը դժուարութիւն պիտի չյարուցանէ։ Քալիֆորնիացիներուն ձեռք բերած առաջին յաջողութիւնը կ'երեւայ թէ դժնդակ տպաւորութիւն մը կը գործէ Ճապոնի մէջ, ինչպէս կը ծանուցանեն Թոքիոյէն առնուած հեռագիրները։ Դպրոցներու մասին իրենց եղած զիջողութենէն կէս մը միայն գոհացած են ճապոնցիները, վասն զի ձեռք բերուած է գաղթականներու օրինագիծին փոխարէն, որով ճապոնցիներուն դէպ ի Մ. Նահանգները գաղթումը սեղմումներու կ'ենթարկուի։ Այդ կէտին վրայ լուռ կը մնայ Թոքիոյի Նախկին նախարարներուն խորհուրդը և Ուաշինկթընի ճապոնական դեսպանը։ Հավայիի ճապոնցիներուն մէջ բաւական մեծ յուզում կը տիրէ։ Երկուշաբթի իրիկուն կատարուած ժողովի մը ետքը, մէկ քանի ճապոնցիներ հեռագիր մը ուղղեցին Րուզվէլթ նախագահին, բողոքելով դէպ ի Մ. Նահանգները կատարուելիք գաղթումին արգելքին դէմ։ Հեռագիրը ստորագրողները կը յարեն թէ այդ որոշման հետեւանքով մշտնջենապէս պիտի ենթարկուին Հավայիի դրամատէրերուն քմահաճոյքին։ Ուրիշ հեռագիր մըն ալ Ճապոնի արտաքին գործոց նախարարին ղրկուեր է՝ յայտարարող թէ Հավայիի ճապոնցիները մեծապէս կ'ընդդիմանան գաղթականութիւնը արգիլող օրէնքին, որ անհամապատասխան է Ճապոնի տէրութեան արժանապատուութեանը և կործանարար՝ Հավայի գտնուող ճապոնցիներու չահերուն։ Հօնոլուլուէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական նաւաբաժին մը Հավայի կը ժամանէ։

ԱՄՈՒՐԻՆԵՐՈՒ ՏՈՒՐՔ

Մ. Նահանգաց Այօուա նահանգին մէջ ծրագիր մը պիտի քուէարկուի, որով քառասուն տարու իւրաքանչիւր ամուրի այրերէ տարեկան քսանըհինգ տոլարի տուրք մը պիտի գանձուի։ Քառասունըհինգ տարեկանէն ետքը այդ տուրքը երեսունըհինգ տոլարի պիտի բարձրանայ. գոյացած հասոյթը պիտի յատկանայ՝ աղքատ և ամուրի տարիքոտ կիներու ապաստանարանի մը։ Միսուրիի մէջ ալ քսանըհինգ տարեկանէն սկսեալ ամուրի այրերէ տուրք պիտի գանձուի։

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

Թանժէրէն հետեւեալը կը հեռագրեն Թանի թղթակիցը.

Հոս կը քննադատուին այն անակնկալ պայմանները որոնցմով մօտերս պիտի սկսին Լարաչի նահանգին չինութիւնները։ Ինչպէս յայտնի է, Մարոքի կառավարութիւնը կ'ըսէ թէ այդ մենաշնորհը Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդէն առաջ տրուած է գերման ընկերութեան մը։ Սակայն այդ մենաշնորհին լուրը առաջին անգամ Ալճէզիրասի մէջ իմացուեցաւ։ Պ. ֆոն Թաթընպախ, յանձնաժողովի մը նիստին մէջ, այդ մենաշնորհին վրայ խօսեցաւ իբրև տարտամ խոստում մը՝ Մարոքի կառավարութեան կողմէ եղած, վասն զի կը փափաքի Լարաչի նաւահանգիստը բարւոքել և անոր մուտքին դժուարութիւնները նուազեցնել։ Կը կարծուի թէ մէկ քանի անմիջական չինութիւններ պիտի կատարուին, որոնց կարեւորութիւնը աւելի չէ Թանժէրի, Սաֆիի կամ Քազապլանքայի մէջ կատարուածէն։ Արդ, հիմա կ'ըսուի թէ Լարաչ կատարեալ ձեւափոխութեան մը պիտի ենթարկուի, որուն համար եօթնուկէս միլիոն ֆր.ի գումար մը ծախսուի. ուրեմն նախնական ծրագիրը ընդարձակուած է։ Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին որոշմանց համաձայն այդ չինութիւնները նուազուրդի պիտի դրուին։ Լարաչի նաւահանգիստին համար ծրագրուած չինութիւնները մտահոգութիւն կը պատճառեն անոնց որ դրամագլուխներ յատկացուցած են՝ Թանժէրի ապագայ զարգացումին համար։ Արդարեւ այդ քաղաքը գլխաւորաբար կ'ապրի առեւտրական փոխադրութիւններէն։ Եթէ չինութիւնները կատարուին, այդ գործերը Լարաչ պիտի փոխադրուին։ Այդ պատճառով պիտի յետաձգուի Թանժէրի ու չրջականներուն տնտեսական չահագործումը, քանի որ Թանժէրի մէջ աւելի դիւրաւ կրնան գործադրուիլ Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին որոշումները։ Միջազգային ոստիկանութեան բաշխումին մէջ Լարաչ Սպանիոյ թողուած է։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ԱՆԳԼԻՈՅ գաղթավայրերու ցանկին վրայ տարւոյս սկիզբը նոր կղզի մըն ալ աւելցաւ. բայց ոչ թէ երկրակալութեամբ, այլ Ովկիանոսը իբր կաղանդի նուէր ընծայեց Անգլիոյ։ Հնդկաստանի ծովեզրաց անգլիական վերատեսչութիւնը ծանոյց թէ տարւոյս սկիզբները, Պուրմայի եզերաց վրայ Բէտուպա նեղուցին հիւսիսային մուտքին առջև հրաբխային կղզի մը երեւան ելած է, ծովու մակերեւակէն 15 ոտք բարձրութեամբ և երեք հարիւր ոտք տրամագծով։ Աքեապի նաւահանգստի հրամանատարը ցամաք ելաւ կղզւոյն վրայ և հրահանգ տուաւ Հնդկական կառավարութեան որ պաշտօնեայ մը պէտք եղած խուզարկութիւններն ընէ։ Պուրմայի ամբողջ ծովեզերքին վրայ այսպիսի փոքրիկ կղզիներ կան արդէն, որոնց մէկուն վրայ ալ հրաբխային խառնարան մը կայ, ուրկէ անկիզելի կաւ մը դուրս կ'ելլէ միշտ, բայց այդ հրաբուխին այրիլը տեսնուած չէ երկար ատենէ ի վեր։ Մօտակայ ուրիշ երկու կղզիներէ ալ քարիւղ կ'արտադրուի։ Մնաց որ երկու տարի առաջ, Մայրագոյն Արեւելքի պատերազմին ատեն, Ճապոնի եզերաց վրայ բարձրացող նոր կղզին, անկէց ի վեր տակաւ ցածնալու վրայ է, և քիչ ատենէն բոլորովին պիտի անհետանայ Դեղին Ջուրերուն տակ։

ԶԷՆՔԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ.— Այս տարի, ամրան, Պերլինի մէջ տեղի ունենալիք «սպորդ»ի ցուցահանդէսին առթիւ Վիլհէլմ կայսրը մտադիր է մասնաւոր ցուցահանդէս մը սարքել, որուն մէջ պիտի ցուցադրուին իր նախորդներուն, Պրանտէնպուրկի և Բրուսիոյ վեհապետաց որսի զէնքերն ու կազմածները։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Մուսուլի նահանգին կեդրոնական գաւառին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ կարգուեցաւ Զօրի գաւառին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Ապտուլրահման պէյ։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Կինճի գաւառին կառավարիչ Իպրահիմ Մուխլիս պէյի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Պաղտատի կայս. կալուածներու յանձնաժողովին թղթակցութեանց առաջին քարտուղար Նէճիպ պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Իտալիոյ դեսպանատան խորհրդական Պ. Սֆորցայի և երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին քարտուղարին։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. անձնական Գանձուն վարչական մարմնոյն միւմէյիզներէն Պէհճէթ պէյի և Կէյլէյի երեւելիներէն Հաճի Աթա փաչայի։

— Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Տպագրական Տեսուչ Բէհմալ պէյի տիկնոջը և երկրորդ կարգի՝ քենիին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՇՈՒՐԷ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, չաբաթ օրը Կայս. Պալատին մօտ մասնաւոր վայր մը մեծ կաթսաներու մէջ «աշուրէ» պատրաստուելով բաշխուեցաւ աղքատներուն։ Այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան Կայս. արեւշատութեան համար։ Զանազան բարենպատակ հաստատութեանց մէջ ալ չաբաթ օրը «աշուրէ» բաշխուեցաւ։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՈԿՈՍԸ.— Պետական Խորհուրդը ընդունելի գտաւ այն ծրագիրը որով կ'առաջարկուի հարիւրին եօթի վերածել տոկոսին օրինական սակը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպան Պ. Քոնսթան ապաքինած ըլլալով, առջի օրը Կայս. Պալատ երթալով դիտեց Սէլամլըքի արարողութիւնը և յետոյ շնորհակալութիւն մատոյց իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած Կայս. հոգածութեան համար։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Րէշիտ փաշա հիւանդ ըլլալով, չաբաթ օրը իր պաշտօնատեղին չկրցաւ երթալ։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Ֆէրիգ Շիւքրի փաշա, Սպարապետ Րիզա փաշայի որդին, չաբաթ օրը արձակուրդով Կ. Պոլիս ժամանեց և ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց։

ԷՒՔԱՖԻ նախարար Թիւրխան փաշա, որուն ապաքինած ըլլալը ծանուցուեցաւ, երէկ Բ. Դուռը երթալով ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին։

ՇՔՈՏՐԱՅԻ նահանգին Պոեանա գետը խորունկցնելու և չոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատելու նպատակաւ օսմ. Ընկերութիւն մը կազմելու խնդիրը, որուն համար բանակցութիւն կատարուած է ձեռնհաս պաշտօնարանին և նոյն կուսակալութեան միջև, հիմա Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակին կողմէ ալ կը քննուի։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐԸ.— Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդը որոշեց 1904ի փոխառութեան պարտաթուղթերուն տպագրութեան վրայ հսկելու և նոյն Խորհուրդին նախագահին կնքովը կնքելու գործողութիւնը յանձնել վերոգրեալ վարչութեան գոմիսէրութեան գլխաւորին Տնօրէն Րաղըպ պէյի, որ արդէն Բարիզ կը գտնուի։ Այդ որոշումը հեռագրով հաղորդուեցաւ Րաղըպ պէյի։

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ գերեզմանատուները չրջապատով պաշտպանելու համար, որոշուեցաւ նոյն տեղերը տապալած նոճիները վաճառել և գոյացած հասոյթը պատերու չինութեան յատկացնել։ Այդ կերպով մինչև հիմա չորս հազար ոսկի գոյացած է։ Շինութիւնները պիտի սկսին։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց երկու ուսուցիչ բերել տալ՝ անթել հեռագրի կազմակերպութիւնը և հաղորդակցութեան եղանակը ուսուցանելու Տրէնէի ու Բէյլէրպէյի անթել հեռագրի պաշտօնեաներուն, վասն զի այդ դրութեան չատ մը օգուտները տեսնուած են և ուրիշ տեղեր ալ պիտի հաստատուի։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՆԷՏԻՄ ՓԱՇԱ, Վիեննայի օսմ. դեսպանը, որ արձակուրդով Կ. Պոլիս կը գտնուի, այսօր իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ Թանգարանին մէջ արժէթուղթերէ և զանազան թղթադրամներէ մէյմէկ հատ ալ պիտի ցուցադրուին։

ՄԵԾ ԿՂԶԻՆ.— Այս տարի Մեծ Կղզի օդափոխութեան գացողները հաճոյքով պիտի տեսնեն զանազան բարեզարդութիւններ։ Կէս չրջանի (բուռ) ճամբաները նորոգուած են. պէտք եղած տեղերը «լամբ լիւքս»եր դրուած են։ Մեծ չրջանի ճամբաներն ալ հետզհետէ այդ վիճակին կը վերածուին։ Այնիքօլա վանքէն մինչև Տիասքէլոս տանող ճամբան ալ ընդարձակուած է։ Նիզամի պողոտային վրայ Համսոնի ամարանոցին անկիւնը կտրուելով ճամբայ մը բացուած է։ Ամառուան մէջ ճամբաներուն ոռոգումը յանձնառուի մը պիտի տրուի։ Հէյպէլի կղզին մէջ ալ չատ մը ճամբաներ չինուած են։

ԴԻԱԶՆՆՈՒԹԻՒՆ.— Կ. Պոլսոյ գերեզմանատանց չրջակայ չորս տեղեր մասնաւոր վայրեր պիտի յատկացուին՝ բժիշկներուն կողմէ պէտք տեսնուած դիազննութիւնները կատարելու համար։ Այդ մասին կատարուած բանակցութիւնները աւարտած ըլլալով, ծանուցուեցաւ հարկ եղած տեղերը՝ չուտով քննել նոյն նպատակով գնուելիք տեղերը։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԴԱՇՏԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանին գրուեցաւ տեղեկագրել թէ Պրուսայի դաշտին մէջ գտնուած ճահիճը մաքրելու մասին նախապէս ի՛նչ տեսակ քննութիւններ ու գործողութիւններ կատարուած են և թէ այդ մասին ի՛նչ ընել պէտք է։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը ծանոյց ծովեզերեայ բոլոր նահանգները՝ մեծ ուշադրութիւն ընել, որպէս զի ժամանող առագաստանաւերը կատարեն օրինական ապանխտումները, որովհետեւ Ատալիոյ, Տրապիզոնի ու Իզմիրի նման իրարմէ հեռու տեղեր ժանտախտ դէպքեր ծագելու պարագային պատճառ կ'ըլլան Աղեքսանդրիայէն մեկնող առագաստանաւերը որոնք չեն գործադրեր ապանխտման կանոնները. Նաև քաղաքներուն մէջ խմելու ջուրերու ճամբաներուն, պանդոկներու, խոհարարի եւայլն խանութներու մաքրութեանը և մեռեալներու թաղումը առողջապահական պայմաններու համաձայն կատարուելուն հոգ տարուի, որպէս զի ժանտախտը չճարակի և մնայուն հանգամանք չառնէ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ կառավարական պաշտօնարանին չէնքը պիտի կահաւորուի։

— Էրզրումի մէջ թէյի գինը բարձրացած են, վասն զի Պարսկաստան ղրկուելու համար Տրապիզոն ղրկուած թէյերը ռուսական Նախիմով չոգենաւէն հետ ընկղմած ըլլալով, պարսիկ վաճառականները գնած են Տրապիզոնի մէջ պատրաստ գտնուած թէյերը։

— Էրզրումի մէջ աղուէսի և կուզի մորթերուն գիները բարձրացած են. առաջնոյն կ'արժէ 43-45 և երկրորդին՝ 125-1.6 դրուշ։

— Էրզրումէն փետր. 1 թուականով կը գրեն թէ ջերմաչափը զերոյէն վար քանի տեղ մէկ ցոյց կուտայ, բայց չատ ձիւն և խոնաւութիւն կայ։

ԿԵՍԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ.— Ժիւժ գօմիսէր Սաաըք պէյ, սէնտիքները և դատարանին քարտուղարը ու բարապանը, չաբաթ օրը, գացին Կեսարեան եղբարց Ղալաթիոյ Թրամուէյի պողոտան ունեցած վաճառատունը, ուր գտնուած ապրանքները արձանագրեցին և անոնց արժէքը սահմանել տուին գնահատիչներու։

— Նշան էֆ. Կեսարեան, աղերսագիր մը մատուցանելով Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազին, խնդրեց հարցաքննութեան ենթարկել ծառայ Առաքելը, ըսելով որ սնանկութեան խնդրէն մէկ երկու օր առաջ իր ստորագրութիւնը կրող և հինգ հարիւր ոսկինոց քամպիալը, զոր վերոգրեալ Առաքել առած էր, կեղծ է, վասն զի այդ ծառան կեղծած է իր ստորագրութիւնը, որով թէ՛ խարդախութիւն և թէ խարեբայութիւն ըրած է. Նաև Առաքել այդ տեսակ անցեալներ ալ ունեցած է։

ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀԱՆՋՔՆԵՐԸ.— Բ. Դրան տեղեկագրուեցաւ՝ ազդու հրահանգ տալ քաղաքային պաշտօնեաներու, որպէս զի Բ. Դրան զեկուցանեն թէ տուրքէ պարտք ունեցող և իրենց ծննդավայրին մէջ ինչք չունեցող ու Կ. Պոլիս գտնուող գաւառացիներուն պարտքը ո՛րքան է։

ՈՉԽԱՐԱՀԱՄԱՐԸ.— Ելմտական նախարարութիւնը նկատելով որ ոչխարահամարի թուականը՝ մարտ 1՝ մօտեցած է, ծանոյց ամէն կողմ ժամանակին ձեռնարկել այդ գործողութեան, բոլոր ոչխարները անթերի արձանագրել և տուրքերու գանձումը յապաղմանց չենթարկել. Նաև հասոյթները ամէն ամիս ղրկել։

ՃԻՏՏԷԻ մէջ ամսոյս 9ին տեղացիներէն երկու հոգի ժանտախտէ վարակուելով մեռեր են։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը գրեն թէ անցեալ օր տեղացած ձիւները հալեր են, սակայն ցուրտը բաւական զգալի է։

ԻԶՄԻՐԷՆ առնուած լուրերու նայելով ցուրտը բաւական սաստիկ է։ Շրջակայ լեռներու գագաթները ձիւնով ծածկուած են, սակայն երբեմն երեւցող արեւը կը մեղմացնէ ցուրտին աստիճանը։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, Ատանայի Նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազին մէկ տեղեկագրին վրայ, որոշեց դատաստանի ենթարկել Բահաս գաւառակին Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական ոստիկան Ալի Ապտի և Պէօլիւք Էմինի Հասան էֆ.ները, որոնք կարգ մը դատական գրութեանց ժամանցումի ենթարկուելուն պատճառ եղած են։

ԽԱՂԱՄՈԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՖԻՈՆ.— Ոստիկանութիւնը փակեց Ղալաթիոյ Դաֆէնճի, Արգատի ու Խրիսթօս փողոցներու, Մեծ Պողոտային և Բիւրէքճիլերի մէջ գտնուած այն սրճարանները, ուր խաղամոլութիւն կը կատարուի և աֆիոն կը ծխուի։ Աֆիոնի ծխամոլներէ ոմանք ձերբակալուեցան։

— Երգեցիկ սրճարաններուն մէջ երեքէն աւելի սպասուհի պիտի չգտնուի։

— Ղալաթիոյ, Բերայի, Տոլապ Տէրէի, Թէբէ Պաշիի և Գալիոնճը Գուլլուքի գինետուները գիշերուան ժամ 2½էն ետքը բաց պիտի չմնան։

— Գօսթան Պաշիի չրջակայ կարգ մը սրճարաններէ երեքը, ուր աֆիոն կը ծխուէր, փակուեցան։ Ենիչէհրի կողմը գտնուած այդ կարգի սրճարաններ ալ պիտի փակուին։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդի Նախագահ Սայիտ փաշա տակաւին ապաքինած չըլլալով, երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհուրդին։

ՀԱՑԸ.— Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ փուռերուն մէջ այս միջոցիս օրինական չափէն պակաս հացեր կը պատրաստուին, ծանոյց թաղապետական չրջանակներուն՝ արգիլել այդ վիճակը, գիտնալով որ հակառակ պարագային ծանր ու վճռական պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին պատկանեալ պաշտօնեաները։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան ընդհանուր սպայակոյտին նկարչատան տեսուչ Ֆէրիգ Ալի Շէրէֆ փաշա երէկ գիշեր մեռաւ։ Ցուցարկաւորութիւնը այսօր կատարուելով մարմինը պիտի ամփոփուի Էտիրնէգաբուի գերեզմանատունը։

ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ պետական պաշտօնատարներէ ոմանք կիրակի ու չորեքշաբթի օրերը կը բացակային, բարեհաճեցաւ հրամայել որ պաշտօնատարները նոյն օրն ալ ներկայ գտնուելով պաշտօնական ու հանրային գործերը բնաւ յապաղումներու չենթարկուին։

ԲԱՄՊԱԿՆԵՐԸ.— Ատանայէն կը գրեն թէ տեղւոյն առեւտրական Ընկերութիւնը ընդարձակ սահմաններու մէջ գործառնութիւն կատարելով բաւական օգտակար կ'ըլլայ Ատանայի բամպակի հրապարակին. Նաև բամպակի հունտ կը բաժնէ երկրագործներուն և թէ գնած բամպակները Համպուրկ կը ղրկէ, որով թէ՛ բամպակի մշակութիւնը կը զարգանայ և թէ գիներն ալ բաւական կը բարձրանան։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ.— Իզմիրի Թէբէճիք թաղին մէջ Րապիա անուն կին մը մեռեր է հարիւր չորս տարեկան։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Նախորդ կուսակալ Նազըմ պէյի ամսական հինգ հազար դրուշ յատկացուեցաւ իբրև անպաշտօն վիճակի թոշակ։

ՋՐՈՒ ԱՐԿԱԾ.— Ռէժիի պաշտօնեաներէն Պառոն տը Վանտէօվր, երէկ, ձիով Ֆընտըքլըէն անցած ատեն, ձին խրտչելով կառքի մը զարնուեցաւ։ Պառոնը վար ինկաւ, բայց չվնասուեցաւ. ձիուն ոտքերը վնասուեցան։

ՈՃԻՐ ՄԸ.— Առջի գիշերը ժամ 3ին Էյրի Գաբուի Զուգուր Չէշմէի մօտ բանջարեղինաց պարտէզի մը պարտիզպանին կինը փողոցէն ձայն մը իմացաւ որ «զարնուեցայ» կ'ըսէր. կինը դուրս փութաց և աղբիւրին առջև մարդ մը տեսաւ պառկած. չորս հոգի ալ կը փախչէին։ Ոստիկանութիւնը համնելով հաստատեց թէ այդ անձը Համտի անուն պղնձավաճառ մըն է, որ Էտիրնէ Գաբու կը բնակի և Պայազիտ մէջ խանութ ունի։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ կուրծքին աջ կողմէն դաշոյնով զարնուած և արիւնհոսութեան հետեւանքով մեռած է։ Համտիի կինը յայտարարեց թէ իր ամուսինը, առջի առտուն, սպիտակ քսակի մը մէջ քսան ոսկի դնելով տունէն մեկնած էր։ Նաև հաստատուեցաւ որ առջի գիշերը իր ընկերոջ՝ Նուրիի հետ Ունգապանի կողմը գինետան մը մէջ խմած էին։ Նուրի գտնուելով հաստատեց այդ պարագան, յարելով որ իրենց վերադառնալու պահուն անծանօթ չորս մարդեր դէմերնին ելլելով, զէնքով իրենց վրայ յարձակած էին, որով ինք փախած էր և թէ չէր գիտեր թէ յետոյ Համտի ի՛նչ եղած է։ Սպաննուածին քսակէն երկու ոսկի և հինգ քառորդ գտնուեցան, մինչդեռ առտուն քսան ոսկի ունէր. ասկէ կը հետեւի թէ ոճրին չարժառիթը գողութիւնն է։ Ոճրին վայրէն դաշոյն մը գտնուեցաւ։ Սպաննուածը ունի կին մը ու երեք զաւակ։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԻ ՊԱՐԿԵՐՈՒ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ

ԱԶԴ.— Հանր. Պարտքի Թողեալ հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ աճուրդի կը դնէ հայթայթումը՝ 1.— Իւրաքանչիւրը 100 քիլօ աղ պարունակելու կարող 300,000 պարկեր, 44×26½ ինչէս ծաւալով, 2½ լիպրա ծանրութեամբ։ Հիւսուածքը՝ 8×8։ 2.— Իւրաքանչիւրը 50 քիլկրամ աղ պարունակելու կարող 200,000 պարկեր, 20×28 ինչէս ծաւալով. հիւսուածքը միեւնոյն։ Ամէնքն ալ Լիվըրփուլ Թուիլ տեսակէն, խծպուած եզերքներով և խայծղանուած։

Ապրանքի յանձնումը պէտք է կատարուի Իզմիրի մէջ, ծախքերը յանձնառուներուն վրայ։

Առաջարկուելիք գիները պէտք է կատարել չիլինով ու բէնսով, կնքուած պահարանի մէջ, նմոյշներու ընկերացած, այս վերջինները համապատասխան՝ Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ ի տես դրուած պարկերուն, որոնք յանձնառուներուն կամ Կ. Պոլսոյ իրենց ներկայացուցիչներուն տրամադրութեան տակ դրուած են։ Յանձնառուներէն կը պահանջուի իրենց յանձնելիք ապրանքի արժէքին հարիւրին քսանըհինգը աւանդ ձգել։ Այդ գումարը պիտի վերադարձուի ապրանքին յանձնումէն յետոյ միայն, նմոյշին համապատասխան ըլլալու պայմանաւ։

Աւանդ ձգուած գումարները կրնան յանձնուիլ Կեդրոնական Վարչութեան կամ Օսմ. Պանքայի կեդրոնատեղիին Կ. Պոլսոյ մէջ կամ իր մասնաճիւղերուն։

Աւանդի գումարին վերաբերեալ թուղթը պէտք է ընկերանայ առաջարկին։

Մինչև յառաջիկայ 1907 ապրիլ 15 (Ն. Տ.) կէսօր, պիտի ընդունուին առաջարկները։ Վերջնական աճուրդը պիտի կատարուի ապրիլ 16ի կէսօրին։ Վարչութիւնը, աճուրդին կատարումէն անմիջապէս յետոյ, իր որոշումը յանձնառուին պիտի հաղորդէ, կա՛մ հեռագրով՝ եթէ այս վերջինը Թուրքիոյ Նահանգներուն մէջ կը գտնուի, և կամ նամակով՝ եթէ Կ. Պոլիս կը գտնուի։ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ըստ կամս աճուրդի դնելու հայթայթուելիք ապրանքին ամբողջութիւնը կամ 100 քիլոնոց կամ 50 քիլոնոց պարկերը զատ զատ։ Պարկերու հայթայթումը ամէնէն ուշը մինչև 1907 յունիս 15 պէտք է կատարուի։ Այդ պայմանաժամը անցնելէն յետոյ՝ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ օրինական ո և է միջոց ձեռք առնելու իրաւունքը՝ իր չահերը ապահովելու համար, եթէ երբեք վնասներ կրէ վերև յիշուած պայմաններու անգործադրելի մնալէն։ Վճարումը, յանձնառուին փափաքին համաձայն, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, օսմ. ոսկիով՝ անգլիական ոսկին 110 դրուշ հաշուով, կամ Կալկաթայի մէջ՝ ռուբիով, մէկ ռուբին մէկ չիլին 4 բէննիի հաշուով, և կամ թէ Լոնտոնի վրայ քաշուած չէքով, ամբողջ ապրանքին յանձնումէն յետոյ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

7/20 փետր. 1907 (1322) 26—1

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ Ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Ս. ԹԱԳԱՒՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

Շարունակելէ առաջ նկարագրութիւնը այն համակիր ու փառաւոր ընդունելութեան որ եղաւ չաբաթ օրը և երէկ, Գատըգիւղի մէջ, Ս. Պատրիարք Հօր, փութանք նախ և առաջ ծանուցանել բարի տրամադրութիւնն որ յայտնուեցաւ երէկ, Թաղ. Խորհրդարանին մէջ, Ն. Սրբազնութեան թելադրութեամբ և որ ընդհանուրին հաւանութեամբը ողջունուեցաւ։ Պատարագէն ու եկեղեցական արարողութիւններէն ետք, երբ Ս. Պատրիարքը Թաղ. Խորհրդարան առաջնորդուեցաւ՝ հանգստանալու համար, թաղին առաջնակարգ ազգայինները Ն. Սրբազնութեան մօտ փութացին՝ բարի գալուստ մաղթելու և շնորհակալութիւն յայտնելու։ Այս առթիւ, թաղային մատակարարութեան և եկեղեցւոյն գործերուն վրայ խօսելով, Ս. Պատրիարքը յորդորեց ներկաները՝ համերաշխ և քրիստոնէավայել գործակցութեամբ աշխատելու յօգուտ եկեղեցւոյ և վարժարանին։ Բաւական ժամանակներէ ի վեր խնդիր եղած է արդէն գիւղին Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն նեղկիկ ծաւալը, որ մանաւանդ բնակչութեան արդի յարաճուն վիճակին պատճառաւ չատ զգալի եղած է վերջերս։ Երէկ այդ խնդիրը խօսակցութեան առարկայ ըլլալով, առաջարկութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, որոշուեցաւ արդի եկեղեցւոյն ընթերակից քարաչատունը, Թաղ. Խորհրդարանը և քանի մը խանութ վար առնելով ընդարձակ եկեղեցի մը չինել, արդի Ս. Թագաւոր եկեղեցին ալ իր այժմու վիճակին մէջ, անոր քով պահելով իբրև մատուռ և ուխտատեղի։

Կը լսենք թէ Ս. Պատրիարք Հայրը բարեյօժարութիւնն ունեցած է այս մասին ծրագիր մը պատրաստել տալու, որուն գործադրութեան համար յանձնաժողով մը պիտի կազմուի թաղին պատուաւոր և տարէց ազգայիններէն, իրենց օժանդակ տրուելով մէկ քանի գործունեայ երիտասարդներ։

Ուրախ ենք որ Պատրիարքական այցելութիւնը, ի մէջ այլոց, այս բարերար արդիւնքն ունեցաւ, և տարակոյս չունինք որ Գատըգիւղի ազգայինները պիտի իրականացնեն եկեղեցիին չինութեան բարեպաշտական խորհուրդը։

Այս բերկրալից լուրը հաղորդել փութալով, անցնինք Պատրիարքական այցելութեան նկարագրութեանը, որուն մէկ մասը Արեւելքի չաբաթ թիւով իսկ հրատարակած էինք։

ԱՅՑ ԱՐԱՄԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Շաբաթ առաւօտեան եկեղեցական արարողութիւններէն ետք, Ս. Պատրիարքը հրաւիրուեցաւ Բարսեղ էֆ. Սթամպօլլեանի բնակարանը, ուր միջօրէի ճաշն ըրաւ, և պահ մը հանգիստ առնելէ ետք, այցելեց Արամեան երկսեռ վարժարանը, որուն խնամակալուհիները՝ Տիկին Վերգինէ Ց. Շամտանճեան և Օր. Արաքսի Արապեան, ինչպէս նաեւ Հոգաբարձութեան անդամները օրերէ ի վեր ամէն կանխահոգ պատրաստութիւններ տեսած էին արժանավայել ընդունելութիւն մը կատարելու համար։ Ն. Սրբազնութիւնը վարժարանին դուռնէն ընդունուեցաւ Խնամակալուհիներուն եւ Հոգաբարձութեան անդամներէն Մելքոն էֆ. Նալպեանի ու Միքայէլ էֆ. Սըխալոմոֆի, ինչպէս նաեւ Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն կողմէ։ Վարժարանին գետինը ամբողջ ծածկուած էր գորգերով եւ սրահին ճակատը զետեղուած էր Ս. Պատրիարքին մեծադիր պատկերը։ Թաղեցի ծանօթ ազգայիններ եւ աշակերտաց ծնողքներ եւս ներկայ էին, ինչպէս նաեւ քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. եւ ուրիշ եկեղեցականներ։ Ն. Սրբազնութիւնը նախ եւ առաջ այցելեց մանկապարտէզի բաժինը, ուր 150ի չափ երկսեռ փոքրիկներ երգեր երգեցին՝ դաշնակի ընկերակցութեամբ, տրամախօսութիւններ արտասանեցին եւ մանկական խաղեր ու մարմնամարզի փորձեր կատարեցին։ Ս. Պատրիարքը օրհնեց երկսեռ փոքրիկները ու քաջալերական խօսքեր ուղղեց մանկապարտիզպանուհիներուն։ Յետոյ եկաւ ուսումնարանի սրահը ուր ողջունուեցաւ իր անուան ձօնուած երգով մը՝ ջութակի ընկերակցութեամբ։ Աշակերտ մը հայերէն եւ աշակերտուհի մը ֆրանսերէն ուղերձներ կարդացին որոնք ցոյց կուտային իրենց յաջողակութիւնը այդ երկու լեզուներուն մէջ, ինչպէս չնշտեց Ս. Պատրիարքը իր բանախօսութեան մէջ։ Ն. Սրբազնութիւնը մանաւորապէս ծանրացաւ ուսման եւ կրթութեան պէտքին վրայ, յիշելով իտալացի հռչակաւոր գիտնականի մը խօսքը թէ «Ուսուցէ՛ք որքան որ պէտք է, կրթեցէ՛ք որքան որ կարելի է» եւ յորդորեց ուսանողները որ չբաւականանան վարժարան երթեւեկելով, այլ աշխատին իրենց վրայ դրուած կրթական յոյսերը պսակելու եւ պատրաստուին ըլլալ ճշմարտապէս ուսեալ, զարգացած, բարեկիրթ եւ օգտակար անհատներ։ Ն. Սրբազնութիւնը վերջացուց իր բանախօսութիւնը, գոհունակութիւն յայտնելով վարժարանին յառաջդիմութեանը աշխատող մրաջան Հոգաբարձութեան եւ Տիկնանց Խնամակալութեան, եւ խոստացաւ Մեծ-Պահոց մէջ անգամ մը եւս այցելել Արամեան վարժարանը։

Մեկնելէ առաջ, Ս. Պատրիարքը աչքէ անցուց վարժարանին բոլոր մասերը եւ շէնքին ետեւի կողմը գտնուող գետնին ակնարկելով, յանձնարարեց Հոգաբարձութեան, որպէս զի հարկ եղածն ընեն զայն գնելու եւ վարժարանն ընդարձակելու համար։ Այս նպատակով, 300 ոսկիի պատրաստ գումար մը կայ եղեր արդէն Թաղ. Խորհուրդին տրամադրութեան ներքեւ եւ մնացեալն ալ կրնայ հանգանակուիլ Թաղին կրթասէր ազգայիններէն։

Ժամ 10ին, Ս. Պատրիարքը առաջնորդուեցաւ եկեղեցի ուր նախագահեց «Եկեսցէ»ի արարողութեան եւ գիշերը հիւրընկալուեցաւ Բ. Սթամպօլեան էֆ.ի բնակարանը։

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՔԱՐՈԶ

Երէկ առաւօտ, կանուխէն, Ս. Թադէոս եկեղեցին լեցուած էր երկսեռ հաւատացեալներու ստուար բազմութեամբ, որոնց մէջ պզտիկ թիւ մը չէին կազմեր Բերայէն եւ ուրիշ Թաղերէ եկողներ ալ, այնպէս որ փոքրիկ տաճարը նեղ կուգար եւ շատեր եկեղեցւոյ բակը կեցած էին։ Տաճարը շքեղօրէն լուսազարդուած էր եւ երգեցողութիւնք կը կատարուէին ներդաշնակօրէն։ Ժամ 4ին սկսաւ Պատարագը զոր մատոյց Ս. Պատրիարքը՝ հանդիսաւոր Թափօրով եւ «Հրաշափառ»ով առաջնորդուելով տաճար։ Պատարագին կը սպասաւորէին Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ., Արմաշի փոխ-վանահայր Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդ., Դատարգիւղի քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ Դուրեան եւ Տ. Արտաւազդ ու Տ. Գրիգորիս վրդ.ները եւ Սկիւտարի Տ. Տաճատ քահանան։ Ճաշու Գիրքէն ետք, Ս. Պատրիարքը խօսեցաւ հոգեշունչ գեղեցիկ քարոզ մը, բնաբան ունենալով Յովհաննէս Աւետարանչի սա խօսքը. «Եւ մտեալ ի նաւ՝ գնացին յայնկոյս ծովուն ի Կափառնաում եւ իբրեւ նսեմացաւ եւ չեւ եւս եկեալ էր առ նոսա Յիսուս, եւ ծովն ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ յուզէր»։ Ն. Սրբազնութիւնը նկարագրելով Աւետարանի յիշած այդ ծովուն ալեկոծութիւնը, զայն նմանցուց մեր կեանքին, որուն փոթորիկներուն եւ տատանումներուն մէջոյն միշտ պէտք է մեզ հետ ունենանք Յիսուսը, կորսուելու վտանգէն զերծ մնալու համար։ Մարդ միմիայն իր խելքին վստահելով չի կրնար կեանքի նաւը անսայթաք առաջնորդել, այսինքն իր գործերը լաւ վարել, եթէ իրեն հովանի եւ առաջնորդ չունենայ աստուածային օժանդակութիւնը։ Մենք՝ մարդիկս, Աստուծոյ ձեռակերտներս, կ'անճրկինք կը մնանք, երբ մեր ջանքերը պարապը կ'երթան եւ մեր աշխատութիւնները ամուլ կը մնան՝ եթէ աստուածային պաշտպանութիւնը չհասնի։ Այս տեսութեան վրայ պերճախօս ընդլայնում մը բրաւ Ս. Պատրիարքը, եւ եզրակացուց թէ ինչպէս որ Առաքեալներն Յիսուսը ունեցան իրենց նաւուն մէջ՝ փոթորիկէ ազատուելու համար, այնպէս ալ պէտք է ամէն ժամ մեր սրտին մէջ ունենանք Յիսուսը, այսինքն պահենք իր պատուիրանները ու իր գծած շաւիղէն ընթանանք, եթէ կ'ուզենք որ մեր կեանքի նաւը անսայթաք հասնի նաւահանգիստ՝ դէպի յաւիտենական կեանքը։

Պատարագի աւարտումէն ետք, Հոգեհանգստեան արարողութիւն կատարուեցաւ եկեղեցւոյ հանգուցեալ բարերարներու յիշատակին, ուրկէ վերջ՝ Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր Թափօրով առաջնորդուեցաւ տաճարին դուռը, ուր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար։

Յետոյ, Ն. Սրբազնութիւնը «Պահպանիչ»ով օրհնեց ժողովուրդը եւ վայրկեանի մը չափ կանգ առնելով՝ հայրական խնդագին նայուածքով մը դիտեց զինքը շրջապատող հաւատացեալներու ուրախ խայտանքը։ Օրին գեղեցկութիւնը եւ միջօրէի գաղջ արեւը ո՛չ նուազ նպաստած էին այս կրօնական հանդէսին շքեղութեանը եւ հաւատացեալներու ստուարութեանը։

Մանաւորապէս Թաղեցի ազգայնոց ցոյց տուած տաք վերաբերումը կը նմանէր՝ երկար ատենէ ի վեր իրենց հօրը կարօտը քաշող զաւակաց զուրգուրանքին եւ հայրերնին յանկարծ իրենց մէջ ունենալու ատեն զգացած սրտագին ուրախութեանը։

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Ս. Պատրիարքը պատուասիրուեցաւ Թաղ. Խորհրդարանին մէջ ուր ընդունեց Բաղկեղծնի մետրապոլիտին փոխանորդ Տ. Եէրմանոս եպիսկ.ին այցելութիւնը, որուն միջոցաւ Ս. Պատրիարքը իր ողջոյնները զրկեց մետրապոլիտին. Ներկայ էին նաեւ Դատրգիւղի Յունաց եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդին անդամները որոնք բարեկամական յարգանքներ մատուցին։ Այս ընդունելութիւններէն ետք, Թաղ. Խորհուրդին ատենապետը համառօտ տեղեկութիւններ տուաւ Թաղային գործերու վրայ։ Յետոյ, Թաղեցի ծանօթ ազգայիններ, Թաղ. Խորհուրդի եւ Հոգաբարձութեան անդամներ Ս. Պատրիարք Հօր հետ կարծեաց փոխանակութիւններ ունեցան եկեղեցւոյ եւ դպրոցի մասին, եւ այդ առթիւ Ն. Սրբազնութիւնը յայտնեց նոր եկեղեցիի մը շինութեան փափաքը։ Այս տեսակցութեանց միջոցին, որոշուեցաւ նաեւ որ այսուհետեւ, ամէն տարի, Իսահակ Հայրապետի կիրակին (Ծննդեան տօնին յաջորդող Դ. կիրակին) Ս. Թադէոսի եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը հրաւիրէ Ս. Պատրիարքը պատարագ մատուցանելու եւ հոգեւորապէս մխիթարելու ժողովուրդը։ Սոյն որոշումը արձանագրուեցաւ եկեղեցւոյ ատմարին մէջ։

ՍԵՂԱՆ ԵՒ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ժամ 5ին մօտ, Ս. Պատրիարքը՝ իր տրամադրութեան ներքեւ դրուած լանտօյով մը գնաց Յեսու էֆ. Շամտանճեանի բնակարանը ուր հրաւիրուած էր միջօրէի ճաշն ընելու, եւ պատուասիրուեցաւ արժանաւորապէս։ Սեղանին ներկայ էին նաեւ բազմաթիւ եկեղեցականներ եւ Թաղեցի ծանօթ ազգայիններ։

Յեսու էֆ. Շամտանճեանի բնակարանին մէջ՝ Ս. Պատրիարք Հօր այցելեցին Մաթէոս էֆ. Ունճեան, Տիգրան էֆ. Բարազամեան, Մկրտիչ, Բարսեղ, Տիգրան եւ Արմենակ էֆ.ք Մանուկեան, Մինաս եւ Հեթում էֆ.ք Սեթեան, Գառնիկ էֆ. Յովակիմեան, Աստուածատուր էֆ. Հարենց եւ ուրիշ ծանօթ ազգայիններ։

Իրիկուան կողմ, Ս. Պատրիարքը փոխադարձ այցելութեան գնաց Մաթէոս էֆ. Ունճեանի, Տիգրան էֆ. Բարազամեանի, Բարսեղ էֆ. Մանուկեանի, Մկրտիչ էֆ. Մանուկեանի, Տիգրան էֆ. Մանուկեանի, Արմենակ էֆ. Մանուկեանի եւ Թաղ. Խորհուրդի ատենապետ [illegible] էֆ. Սրապեանի։ Ն. Սրբազնութիւնը իրիկուան, ուշ ատեն, վերադարձաւ Բերա՝ իր բնակարանը։

* * *

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ թեւակոխեց իր 66րդ տարին։ Այս բերկրալի առթիւ Ն. Սրբազնութիւնը երէկ իրիկուն ընդունեց մտերիմներու այցելութիւնները եւ բազմաթիւ շնորհաւորական քարտեր։ Խմբագրութիւնս այս առթիւ իր խնդակցութիւնները կը մատուցանէ Ն. Սրբազնութեան, երկար կեանք մաղթելով։

—Վանայ առաջն. տեղապահ Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Խապայեան երէկ առաւօտ Պատարագ մատոյց Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, որ լեցուած էր հաւատացեալներու խուռն բազմութեամբ, եւ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ՝ բացատրելով քրիստոնէական կեանքը։ Տ. Ներսէս Վ. միջօրէին ճաշի հրաւիրուեցաւ Յարութիւն էֆ. Գարամանեանի բնակարանը։ Յառաջիկայ շաբթու կը մեկնի մայրաքաղաքէս դէպի իր պաշտօնատեղին՝ Վան։

—Էտիրնէէն կը գրեն մեզ փետր. 8 թուով. «Շաբաթ օր տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր երգեցողութեամբ, հրկիզեալ Ս. Թորոս եկեղեցւոյ շէնքին կից մատրան օծման արարողութիւնը, նախագահութեամբ տեղւոյս Առաջնորդ Տ. Դանիէլ Ծ. Վրդ. Յակոբեանի։ Հոծ բազմութիւն մը ներկայ էր։ Հետեւեալ օրը առաջին հանդիսաւոր պատարագը մատուցուեցաւ խուռն բազմութեան մը ներկայութեան։ Ս. Առաջնորդը կարճ բայց ազդու քարոզ մը խօսեցաւ, եւ իր քարոզը վերջացուց բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։ Այս տարի միայն երկսեռ վարժարանը պիտի կարենանք կանգնուած տեսնել, եւ եկեղեցւոյ շինութիւնը պիտի յապաղի նիւթական անձկութեան պատճառաւ։»

—Ազն. Մինրան էֆ. Շամտանճեան՝ իր ողբացեալ եղբօր Գրիգոր Խան Շամտանճեանի յիշատակին հինգ օսմ. ոսկի նուիրած է կարօտ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկին։

Արեւելքի ուրբաթ օրուան թիւով չնշուած էր այդ Սնտուկին ալ նպաստելու օգտակարութիւնը, զանազան առիթներով, եւ մանաւոր գոհունակութեամբ մըն է որ կը ծանուցանենք Մինրան էֆ. Շամտանճեանի այս նուիրատուութիւնը։

—Ազն. Տիկին Վասիլուհի Մարկոսեան, ըստ իր բարի սովորութեան, այս տարի եւս 2 օսմ. ոսկի նուիրած է Խասգիւղի Գալֆաեան Որբանոցին։

—Հանգուցեալ Տիկին Իսկուհի Կամսարականի յուղարկաւորութիւնը հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ երէկ ժամ 7ին Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, նախագահութեամբ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեանի, շրջապատեալ քահանայական դասէն։

Յուղարկաւորներու ստուար բազմութիւն մը լեցուցած էր տաճարը եւ արարողութեանց աւարտումէն ետք՝ դագաղը Թափօրով հանուեցաւ տաճարէն. եկեղեցւոյ բակին մէջ ներկաները իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին սգաւոր ընտանեաց անդամներուն։

Դագաղը մեռելակառքով փոխադրուեցաւ Շիշլիի ազգ. գերեզմանատունը եւ ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ։ Բազմաթիւ յուղարկաւորներ կառքերով հետեւեցան մեռելակառքին մինչեւ գերեզմանատուն։

Այս տխուր առթիւ մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Կամսարական ընտանեաց եւ բոլոր սգաւորաց։

* * *

Կամսարական, Մարգարեան, Կոտանեան եւ Պէօրէքճեան ընտանիքները իրենց շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ **ԱԶՆԻՒ ՏԻԿԻՆ ԻՍԿՈՒՀԻ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆԻ** յուղարկաւորութեան եւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը արտայայտեցին այս տխուր առթիւ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

“ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ„ԻՆ ՆԱՀԱՆՋԸ

Ձանձրանալի հարկի մը առջեւ կը գտնուինք վերստին։ Ուշիմ ընթերցողները կը գուշակեն անշուշտ, թէ այդ հարկը... Բիւզանդիոնին պատասխանելն է։ Բայց որովհետեւ մոլորողներ կրնան գտնուիլ մեր պաշտօնակիցին խեղաթիւրումներէն ու գրչի աճպարարութիւններէն, հարկ է որ քանի մը տողով լուսաբանենք զիրենք եւ իրողութիւնները տեղաւորենք իրենց ուղիղ գծին վրայ։

Այդ լրագիրը, որ Արեւելքի բաժանորդագրութեան եւ ձեռքէ վաճառման գինը զգալապէս զեղչուելէն ու Թերթիս խմբագրութեան հիմնովին բարեփոխուելէն ի վեր՝ ոգիէ մը հալածուածի երեւոյթն ունի, շփոթած ու շուարած, իր շաբաթ թիւին մէջ մէկ ու կէս սիւնակի մօտ էջ մը տուեր է, հանրային կարծիքը չեզոքելու դիտումով մեր իրաւական տեսութիւններէն։ Բիւզանդիոն նախ եւ առաջ կը ծանրանայ Մայր-Աթոռի կրօնական ամսաթերթին վրայ որ, պարզապէս արտատպած էր Եռանայից վերամուսնութեան խնդրին առթիւ իր հրատարակած յօդուածները, մինչդեռ ինք՝ այս պարագան չանդրադառնալ ուզելով իր բարի սովորութեան համեմատ՝ առանց քաշուելու ստած էր, գրելով թէ նոյն իսկ երկու ճեմարանական համալսարանական վարդապետներ որոնք Ս. Էջմիածնի կրօնաթերթին խմբագրութեան մէջ կը գտնուին, իրեն համամիտ են։ Երբ մենք ցոյց տուինք որ այս վարդապետները համաձայն ըլլալու ինչպէս Ս. Էջմիածնի կրօնաթերթի խմբագրին, նոյնպէս անոր գաղափարակից Բիւզանդիոնի քահանայից վերամուսնութեան առաջարկին հակառակ են, այն ատեն Բիւզանդիոն սոփեստութեան սկսաւ եւ առանց «չիկնելու» յայտարարեց թէ «Հարկաւ Ռուսահայ հարիւրաւոր եկեղեցականներու մէջ ալ կարծիքի տարբերութիւնք կրնան ըլլալ»։ Եթէ ձեզի համար այս անձերուն համալսարանական կամ ճեմարանական ըլլալը նշանակութիւն չունէր, ինչո՞ւ յիշեցիք։ Ա՞ս է Բիւզանդիոնի «ուղղամտութիւնը». «խաբէական ձեռնարկ մը» չէ՞ այս։ Բայց աւելին կայ։ Բիւզանդիոն չի՞ գիտեր որ կրօնաթերթի խմբագրութեան եւ Միաբանից ժողովի նկատմամբ Կաթողիկոսի տուած վճիռները անկատար մնացին եւ ապա ուրիշ կարգադրութիւններ եղան։ Ինչո՞ւ այդքան տգէտ կը ձեւանայ Բիւզանդիոն երբ գործին կուգայ. բայց սովրելիք ունի եղեր, թո՛ղ սովրի։

Բիւզանդիոն Տ. Մուշեղը թողլով այժմ ալ Տ. Ն. Վ. Մելիք-Թանգեանի պաշտպանութիւնը կը ստանձնէ։ Մարդ Աստուծոյ, ինչո՞ւ ընթերցողները այդքան միամիտ կը կարծես։ Ներսէս Վ. Տաթեւի Առաջնորդ է եղեր թէ Սանահնի, ինչ փոյթ, գողութիւն է ըրեր թէ դրամներ իւրացուցեր է, առ ալ մեր հոգը չէ, այս խնդրի լուծման տեսակէտով։ Մենք այսպիսի ոչ-կրօնական խնդիրներով չզբաղեցանք։ Ինչո՞ւ խնդրէն շեղելով ընթերցողները մոլորեցնելու կ'աշխատիք։ Բուն խնդիրը այն է որ Ս. Էջմիածնի միաբանութենէն Տ. Ն. Վ. Բիւզանդիոնի համակիր է եւ իբր խմբագիր անոր քահանայից վերամուսնութեան վերաբերեալ յօդուածները արտատպեր է։ Արժէք ունի՞ այս մարդուն արտատպութիւնը։ Մենք կ'ըսենք. որքան որ աթէիստի Աստուծոյ գոյութեան մասին ունեցած կարծիքը հաւատացեալներու համար կարեւորութիւն ունի՝ այնքան ալ կրօնաւորի սքեմ հագած այդ ծայրայեղ ուղղութեան հետեւող աշխարհականին եկեղեցական խնդիրներու նկատմամբ արտայայտած համակրութիւնը նշանակութիւն կրնայ ունենալ։ Ասոր համար կ'ըսենք ու կը կրկնենք որ Բիւզանդիոն այսպիսի վարդապետներու գովեստով բան մը չի շահիր եւ շատ աւելին կը կորսնցնէ երբ անոնց նման անձերու հետ միանալով մեր տեղական հոգեւորականները «խաւարեալ, յետադէմ են.» կ'անուանէ։ Լայնախոհութիւն ծախելով ամէն գնով համակրութիւն կ'ուզէք շահիլ յօգուտ ձեր Թերթին եւ ի վնաս ձեր ընթերցողներուն։ Բայց կրօն. ժողովէն երկրորդ անգամ ըլլալով, կը դատապարտուիք ձեր հրատարակած յօդուածներուն համար, եւ դարձեալ խրատուելիք չունիք եւ «ընդդէմ խթանի աքացել»։

Յետոյ կուգայ Տ. Մուշեղի խնդիրը։

Մեր պաշտօնակիցը կրակ ու բոց կտրած ու ինքզինքէն դուրս ելած կ'երեւի կրօնական ժողովի անցեալ երեքշաբթի օրուան նիստին ծանօթ որոշումէն ի վեր՝ ի մասին Ատանայի տեղապահ Առաջնորդին։ Բայց միթէ Արեւելքինն է յանցանքը, եթէ մեր եկեղեցական բարձրագոյն ատեանը դատապարտելի կը գտնէ այն հրատարակութիւնները զորս ըրաւ, վերջերս, Մուշեղ եպիսկ. Բիւզանդիոնի մէջ եւ որ յետս կոչում կը պահանջէ, հակառակ պարագային՝ հարկ եղած կրօնական պատիժը անօրինելու որոշումով ու սպառնալիքով։

Այս անակնկալին առջեւ, որ պաշտօնական հանգամանք ունի այլեւս ու անդառնալի վճիռ մըն է, Բիւզանդիոն՝ շլամորած, շփոթած, եւլն... Արեւելքը պատասխանատու կը բռնէ ծիծաղելի ճամարտակութեամբ մը, գրելով թէ «Ատանայի Առաջնորդը իր խնդրոյ առարկայ եղած յօդուածները հրատարակած է, ըստ մեծի մասին Արեւելքի մէջ. եւ երկրորդաբար ալ Մասիսի եւ Ծաղիկի մէջ»։ Այս վերջին երկու Թերթերը մեզի չեն վերաբերիր եւ մեր պաշտպանութեանը պէտք չունին։

Ենթադրենք պահ մը որ հիմնաւոր է Բիւզանդիոնի մտացածին վերագրումը եւ Ատանայի Առաջնորդը, իր վարդապետութեան՝ օրերուն, Արեւելքի մէջ հրատարակած է ո՛ր եւ է անկրօն յօդուած մը։ Միթէ օրուան Կրօն. ժողովը, որ կը գտնուէր Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան ներքեւ, նկատողութեան առած չպիտի՞ ըլլար զայն ու չպիտի՞ դատապարտէր։ Բիւզանդիոն կը յանդգնի ուրեմն Կրօն. ժողովը դատապարտել եւ ամբաստանել։

Կրօնական ժողովին անդամները եւ անոր Ամեն. Նախագահը ու պատուաւոր աշխարհականներ յաճախ յանդիմանած են Տ. Մուշեղ վարդապետը՝ իր սանձարձակութեանց համար, միշտ համոզուած ըլլալով որ մոլորութիւնները երիտասարդական անփորձութեան պտղինք են եւ հետզհետէ կ'ուղղուին։ Բայց Տ. Մուշեղ եւ իր նմանները Բիւզանդիոնի պէս պաշտպան մը գտեր են, ինչո՞ւ չի քաջալերուին։ Ուրիշ պարագայ մըն ալ կայ որ Բիւզանդիոնի ուղղամտութիւնը, անկեղծութիւնը, փաստաբանութեան ձիրը, տրամաբանութիւնը պայծառափայլ կը լուսաւորէ։ Բիւզանդիոն կ'ըսէ վերոյիշեալ հատուածին մէջ եւ քանիցս կը կրկնէ դիտմամբ որ Տ. Մուշեղ Արեւելքի մէջ ալ իր մոլար վարդապետութիւնները հրատարակած է եւ պատասխանատու կը բռնէ Թերթիս արդի խմբագրութիւնը։ Տ. Բիւզանդիոն, Դուք ալ ժամանակին ատրիներով Արեւելքի խմբագիր եղած էք, ձեր եւ ուրիշներու օրով լոյս տեսած մոլորական գրութեանց համար մենք ինչպէ՞ս կրնանք պատասխանատու ըլլալ։ Ո՞ր օրէնքով, ո՞ր տրամաբանութեամբ ո՞րպիսի խիղճով ու արդարասիրութեամբ կը դատեն ու կը դատապարտեն ուսուցիչ մը, խմբագիր մը, առաջնորդ մը եւ այլն, յայտարարելով թէ անոնցմէ յառաջ եղած ուսուցիչները, խմբագիրներն ու առաջնորդները այս ինչ կամ այն ինչ սխալները գործած են։ Ընթերցողներուն աչքին փոշի ցանել չէ՞ այս։ Ինչպէս կը յանդգնիք դեռ անկեղծութեան ու ուղղամտութեան մասին խօսելու։

Բայց ամէնէն աւելի նշանակալից պարագան Բիւզանդիոնի նահանջն է, փախուստի փորձը իր պաշտպանած քաջաձի Տ. Մուշեղի դատին մէջ։ «Լաւ է ուշ քան երբեք»։ Տ. Մուշեղի ուղղամիտ (՞) պաշտպանը այժմ հանդիսաւոր կերպով կը յայտարարէ որ «լրագիր մը կրնայ հրատարակել նոյն իսկ այնպիսի գրութիւններ, որոց համամիտ չըլլայ», որ ինք Տ. Մուշեղի առ պատկառելի Կրօն. ժողով ուղղած գրութիւնը իբր «տօքիւման» հրատարակեր է եղեր։ Խեղճ Բիւզանդիոն, երբ դուն այդ «անպատկառ» գրութիւնը, զոր պաշտօնական կը համարիս, հրատարակեցիր, քու բարի սովորութեանդ համաձայն խմբագրական ծանօթութեամբ մը այս խօսքերը չըսիր. ընդհակառակը յաջորդ թիւերուդ մէջ Կրօն. ժողովին ընթացքը դատապարտելով չարունակ Տ. Մուշեղին պաշտպան կանգնեցար եւ այժմ ծիծաղելի փախուստի ճամբայ կը փնտռես։ Բայց լաւ է ուշ քան երբեք։

Տ. Պաշտօնակից, ձեր սիրուն աչքերուն համար մենք չենք կրնար ուրախութեան աղաղակներով ողջունել այն եկեղեցականները, որոնք Եկեղեցւոյ նուիրական բեմերէն Աստուծոյ եւ մարդկանց առջեւ ծնկաչոք կ'ուխտեն ո՛չ գործով եւ ո՛չ ալ բանիւ նշանախեց մը անգամ չփոխել մեր Ս. Եկեղեցւոյ դաւանանքէն, ծէսերէն ու արարողութիւններէն եւ սակայն վարդապետական կամ եպիսկոպոսական սքեմը զգենլէն ետքը կը մոռնան իրենց բրած նուիրական ուխտը եւ կը սկսին լրագրութեան մէջ դաւանական ճշմարտութիւններ քննադատել, ծէսերն ու արարողութիւնները արհամարհել բանիւ եւ գործով,— ո՞ր օրէնքով եւ ի՞նչ տրամաբանութեամբ կը պահանջէք որ մենք քաջալերենք այն սուտ հոգեւորականները, որոնք միայն սքեմով եկեղեցական են եւ իրենց համոզումներով ու արարքներով անոր հիմերը կը խախտեն, գայթակղեցնելով հաւատացեալ ժողովուրդը, ուծացնելով զայն պաշտամունքէ եւ Եկեղեցիէն խլելով հոգեւոր եւ կրօնական մխիթարութիւն։ Ինչ կուտաք դուք Հայ եկեղեցւոյ հաւատացեալ զաւակներուն՝ անոնց ջերմիկ բարեպաշտական մխիթարութեան եւ կրօնական սփոփանքի փոխարէն, բարբանջանքներէ ու պարապ խօսքերէ զատ։ Այս է սկզբունքի խնդիրը եւ ձեր բոլոր ճապռտուքները չեն կրնար ձեզ չքմեղացնել։ Լայնախոհութիւն ծախելով ամէն համակրութիւն շահելու դարը անցած է եւ եկեղեցական կարգապահութեան խնդիրը մեզի համար կենսական է եւ պէտք է ըլլայ։ Sapienti sat։

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, այժմ ալ կը կրկնենք թէ, մեր պատկառելի Կրօնական ժողովը՝ համամտութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր՝ իր ծանօթ վճիռը հիմնած է Մուշեղ եպիսկ.ի «Բիւզանդիոն»ի մէջ բրած հակակրօնական հրատարակութեանց վրայ։ Ո՛վ որ կը տարակուսի Թերթերու պաշտօնական յայտարարութեան վրայ, թո՛ղ երթայ Պատրիարքարան եւ փափաք յայտնէ աչքէ անցընելու մեր բարձրագոյն կրօնական ատեանին այդ ծանօթ վճիռը։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 24 փետր.— Նախագահ Ֆ. Ֆալլիէռ ընդունեց Հաշիմոցօ իշխանը, ազգական Ճափոնի կայսեր։ Այդ իշխանը Ֆրանսա ժամանած է՝ ֆրանսական զօրագունդի մը մէջ մարզուելու։

—Դատական նախարարը ծրագիր մը ներկայացուց նախարարաց Խորհուրդին՝ դատական պաշտօնէութեան վերակազմութեանը համար։

—Կրթական նախարար Պ. Բրիան արտօնեց Քոմէտի Ֆրանսէզի վարիչ Պ. Քլարթին՝ ներկայացում մը կազմակերպել Պերլինի Օփէրային դերասաններուն եւ դերասանուհիներուն ընտանեաց համար։ Ինչպէս յայտնի է, այդ արուեստագէտները խեղդուեցան Պերլին շոգենաւին ընկղմելու պահուն։

—Տոմինիկեան միաբանութենէն Հայր Մոնսապրէ, նշանաւոր քարոզիչ, մեռաւ, ութսուն տարեկան էր։

—Զրոյց կայ թէ մոնսինեօր Մոնթանինիի բնակարանին գտնուած թուղթերը, Աւստրիոյ դեսպանին յանձնուելէ առաջ, լուսանկարուեր են։

—Արտակարգ անգլիացի մը հարիւր վաթսունհինգ միլիոն ֆր. կտակեց ֆրանսայի հանրային պարտքէն մաս մը զեղչելու համար։

—Բարիզի մէջ, Նոթր-Տամի մայր եկեղեցիին ետին, բացումը կատարուեցաւ ԺԵ. դարուն իտալացի նշանաւոր քանդակագործ-քննադատ Կոլոմպոյի արձանին։

—Թուլոնի շրջակայ անտառներուն մէջ մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— «Փէտա»ի ներկայացման պահուն, զոր ֆրանսացի արուեստագէտներ կը կատարէին, Վիլհէլմ կայսրը մեծ գոհունակութիւն յայտնելով ջերմապէս ծափահարեց զանոնք։

—Վալըքան նաւարանը գերման կառավարութենէն յանձնարարութիւն ստացաւ թորփիլանաւերու խումբ մը շինելու համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Հոնտուրաս, որուն բանակը պարտուեցաւ Նիքարակուայի բանակէն, առժամեայ նախարարութիւն մը կազմեր է։

—Սան-Սալվատորի Նախագահը պիտի միջամտէ Հոնտուրասի եւ Նիքարակուայի վէճը կարգադրելու համար։

ՀՌՈՄ.— Պիոս Ժ. երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մաթիէօ կարտինալին հետ։

ՍԷՆԹ-ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Թրանսվալի նոր նախարարութիւնը կը կազմեն Պոթա զօրավարը՝ նախարարապետ ու արտաքին գործոց, Պ. Սմուց՝ գաղթային, Պ. Բուլէման՝ հանրօգուտ շինութեանց, Պ. Հըլ՝ ելմտական, Պ. Տըվիլիէ՝ դատական եւ Պ. Ռիսիք՝ հանքերու։

ԹՐԻԵՍԹ.— Աւստրիական Լոյտի Իմբերադրիքս շոգենաւը, ուր երկու հարիւր ուղեւորներ կային, խրեցաւ Նըլաֆոնիսի հրուանդանին առջեւ Կրետէի հարաւային արեւմտեան կողմը։ Շոգենաւին կացութիւնը տագնապալից է։ Երեսուն երեք հոգի ազատուեցան։ Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը հրամայեց միշտ տեղեկութիւն հաղորդել այդ արկածին վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մանշի մէջ բուռն փոթորիկներ կը տիրեն։

—Էտուարտ Թագաւորը մարտ 5ին Պիարից պիտի գտնուի։

ԼԻՎԸՐՊՈՒԼ.— Անգլիական նաւարամինը որ Լակոս կը գտնուէր, մեկնեցաւ, ցամաքը ողջունելէ ետքը։

ԼԱ-ՀԷՅ.— Հոլանտայի Թագուհին առաւօտը Ռոթերտամ երթալով, շնորհաւորեց Պերլին շոգենաւին արկածեալները ազատողները։

—Տարա Թէնորին նշանածը՝ իմանալով իր խօսեցեալին եղերական մահը, մտային խանգարման ենթարկուեցաւ։

ՓԱՐԻԶ.— Պալթիկի եւ Հիւսիսային ծովուն մէջ մէկ քանի նաւեր ընկղմեցան, մանաւանդ Նորվէկեան շոգենաւ մը, ուր տասնութ հոգի մեռան։

—Լոնտոնի ռուսական դեսպան Պառոն տը Սթալ մեռաւ։

ՓԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշոն հացկերոյթի մը պահուն բանախօսութիւն մը արտասանելով, ըսաւ թէ Ֆրանսա երեսունըվեց տարիէ ի վեր յաջողութեամբ կը ջանայ խաղաղութիւնը պահպանել, այդ առթիւ դաշնադրութիւններ ու բարեկամութիւններ կնքած է, մանաւանդ աշխատած է սիրալիր յարաբերութիւններ հաստատել, որպէս զի Ֆրանսայի մտադրութիւնները վստահութիւն ներշնչեն։ Պ. Բիշոն խօսքը աւարտեց, ըսելով որ արտաքին կացութիւնը կատարելապէս ապահովիչ է։

ԼԱ ՀԷՅ.— Ռուսիա եւ Ֆրանսա համաձայնութիւն յայտնեցին որ խաղաղութեան երկրորդ Դեսպանախորհուրդը յունիս 1ին գումարուի։

ՌՈԹԵՐՏԱՄ.— Պերլին շոգենաւէն երեք կիներ ալ ազատուեցան, մինչեւ հիմա տասներեք հոգի ազատուեցան։ Միւս ուղեւորները եւ նաւաստները՝ հարիւր վաթսունչորս հոգի կորսուած են։

ՓԱՐԻԶ.— Թանճէրի դեսպանական մարմինը գումարուելով որոշեց Մարոքի կառավարութենէն պահանջել որ անմիջական միջոցներ ձեռք առնուին Մոխամորի անպատիժ կացութեանը համար։

ՀՌՈՄ.— Պ. տը Մարթինօ տեսակցեցաւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Դիդդոնիի հետ, որ Իտալիոյ պատուիրակը պիտի ըլլայ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ։

ՓԱՐԻԶ.— Առաջին դատարանը իր վճիռը արձակեց Բրոքէր Ամերիկացիին կողմէ Տօքթ. Տուայէնի դէմ բացուած դատին մէջ՝ որ պահանջելով հարիւր հազար ֆր.ի այցելութիւնը զոր վճարած էր՝ իր կինը դարմանելու համար։ Դատարանը մերժեց Բրոքէրի պահանջումը, վասն զի ողջամիտ անձերու միջեւ յօժարակամ պայմանադրութիւն մը կնքուած է եւ թէ հարկ չկայ քննել Տօքթ. Տուայէնի դարմանումին գիտական արժէքը։

ՀՌՈՄ.—Ամբողջ Իտալիոյ մէջ օդերը շատ գէշ են. շատ տեղեր կարկուտ տեղացած է։ Հռոմ-Ճէնովայի երկաթուղին շատ վնասուած է։

ՓԱՐԻԶ.—Թանճէրի մօտ Մարոքի զօրախումբին մէջ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ։ Պէնի Արուս ըմբոստ ցեղին զանազան մասերուն դէմ յարձակում մը մօտալուտ կը նկատուի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը հերքուի այն լուրը թէ Անգլիոյ Թագաւորը վերջին անգամ Բարիզ այցելած պահուն ինքնագիր նամակ մը գրած ըլլայ Վիլհէլմ կայսեր։

ՊԵՐԼԻՆ.—Մարոքի մէջ գերման սէնտիքան վերջնականապէս կազմակերպուեցաւ։ Հաստատող պանքաներն են Պ. Պ. Պլայխրէօտէր ու Մանտէլզոն. Տոյչէ Պանք, Պերլինէր Հանտէլզկեզէլշաֆթ Տիսքոնթօ եւ Օլտէնպուրկի շոգենաւային Ընկերութիւնը։ Սէնտիքան մասնաւորապէս պիտի զբաղի աջակցելու Մարոքի ձեռնարկուստի գործերուն եւ զանոնք զարգացնելու։

ԼՈՆՏՈՆ 22 փետր.— Անգլիոյ Երեսփ. ժողովը 34ի դէմ 263 քուէով, այն օրինագիծը որով կինը մեռած այրի մը պիտի կրնայ իր քենիին հետ ամուսնանալ, ընդունեց։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՇՏ ՁՐԻ Է
ՏՕՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՅԱՂԴԻԱԿԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱՄԻՋԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բաց ի կիրակէ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի Պաղչէ-Գափու չաքարճըլարճա Հաճի Պէքիր էֆ.ին դիմացը՝ սեղանաւորի խանութին վրայ թիւ 19 իր մասնաւոր դարմանատանը մէջ։ Աւելորդ է ըսել թէ դիմող հիւանդները նորագոյն մեթոտներու կիրառումով կը դարմանուին։ 12—8

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ			Փարա
Առաջին ճերմակ օխան			36 -36½
Երկրորդ	»	»	35 -
Խառն		»	33 -
Չավտարը		»	31 -32
Կարծր առաջին		»	39 -39½
» միջին		»	34 -36
ԱԼԻՒՐ			Ղրշ.
Տեղական գլոմա Ա. Պարկ			71 -71
» »	Բ.	»	68 -

Այսօր 29 վակոն Անատոլուի ցորեն ժամանեց.

ԹԵՓ

Օխան 17-17½ փարա

ԳԱՐԻ

Քէօսթէնճէ	քիլէն	13½-14
Ռումէլի		12-13

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

9 Փետրուար

Նիւ-Եորք	պատրաստ		79.3.8
»	մարտի	համար	.
» 1907	մայիսի	»	84.1.2
»	հոկտ.ի	»	79.8.8
»	դեկտ.ի	»	81.1.2
Լիվըրբուլ	պատրաստ		7.
»	յուլիսի	»	.
»	դեկտ.ի	»	6.4.1.2
»	մայիսի	»	6.5.
Չիգակօ	պատրաստ		.
»	հոկտ.ի	»	71.1.
»	դեկտ.ի	»	73.7.
Մարսիլիա	պատրաստ		18.

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 10/23 Փետրուար

Օսմ. Պոնս. Միացեալ 4%	Օ. Ո.	105 18
Ամէնէն բարձր գին	»	105 18
Ամէնէն վար գին	»	105 15
Ռումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	152 —
Ամէնէն բարձր գին	»	152 ⅛
Ամէնէն վար գին	»	152 —
Թրամվայ	»	70 —

ԲԱՑՈՒՄ 12/25 Փետրուար

Օսմ. Պոնս. Միացեալ 4%	Օ. Ո.	105 28
» » » ժամը 7ին	»	105 28
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	152 —
» » ժամը 7ին	»	152 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ Գ. Կ.	»	440 —
Անատ. երկթ. Պարտք. Ա. սէրի	»	520 —
» » » Բ. սէրի	»	519 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 45
Շիրքէթի Խայրիէ	»	41 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 90
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 85
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		11 25
» ժուիսանս		6 50
» պարտաթուղթ		482 —
Թրամվայ	Ֆր.	70 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		353 —
Պալըա Գարա Այտըն		689 —
Միթիլլի պանքա	Օ. Ո.	6 25
Սալոնիկի պանքա		175 —
Մերսին Ատանա պարտք.	Ա. Ո.	16 75
Քարասու առանձնաշնորհեալ		111 —
» սովորական		107 —
» 5 պարտաթուղթ		88 —
Քարափ Իզմիրի		596 —
Փոխառ. Հելլենական 5%		262 —
Հելլենական պարգեւաւոր թուղթ		434 —
» » »	Օ. Ո.	4 07
Լաւրիոմ	Ֆր.	110 ½

ՍԹԻՒԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 80
» » 8 »		4 60
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	1 50

Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6½%

	Գնում	Վաճառում
Լոնտոն 3 ամիս ղշ.	110 —	— —
» չէք »	110 ¼	110 12½
Բարիզ 3 ամիս ֆր.	— —	— —
» չէք »	22 90	22 85
Պերլին մարք	18 65	18 60
Վիեննա քուրոն ֆիօրին	21 93	21 87

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	ղշ.	109 38
Ֆրանսական »	»	87 15
Գերմանական 20 մարք	»	106 10
Բոլ Էմբերիալ	»	90 20
Մէճիտի տարբերութիւն	»	107 20
Արծաթ մանրուք	»	104 —
Մեթալիք	»	100 20
Ռուսլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 67

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
11,000,000 օսմ. ոսկի կամ
250,000,000 ֆրանք դրամագլուխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղէքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնաքա, Լիմասոլ, Գահիրէ, Մերսին, Միտիլլի, Մանասթըր, Նիքոսիա, Ուշագ, Բոր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթուղթերը կը պահուին Չէյթուա արկղամուրներու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պետոնով եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծային։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդ տրուած արժեթուղթերուն կտրօնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրօններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագնին համաձայն։ Անոր տիրոջ հաշւոյն կ'անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ գրուած արժեթուղթերուն կտրօնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն ու Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղէքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պէրլին, Պրիւքսէլ, Համ, Վիէննա, եւայլն։ Տոկոսներու արդիւնքը աւանդատուներին տրամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշւոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ, Այն յաճախորդները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ գտնուած տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթուղթեր, ինչպէս Ռումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի Ցանկատանի ազգ. Պանքային պարտաթուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանձում, կտրօններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագին մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով եւ շատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կտրօններ։ Իր սնտուկներուն մէջ գտնուած արժեթուղթերուն կտրօնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Պիրոսի նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրօնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ եկած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուզողին։ 50—6

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1805ԻՆ
Կ. Պոլիս, Մէրճան փողոց, թիւ 57

Ազգ. Կեդր. Վարչ. Ուսումն. Խորհրդոյ կրթական Ծրագրին համաձայն պատրաստուած դասագիրքեր։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԿԱՄ ԾԱՂԿՈՑ	փր.
Մանուկներու Ա. Գիրք կամ Հարպիկ քերական	5
Մարգրիտներ ձեռագիր և տպագիր պատկերազարդ	50
Մանուկներու Բ. գիրք բազմապատկեր	60
Մանկավարժական քերականութիւն Ա. մաս, պատկերազարդ	50
ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ - Ա. եւ Բ. տարի	Դ.րշ.
Սիրուն զբօսարան պատկերազարդ	2
Զրուցատրական նոր ընթերցարան կամ Մանուկներու Գ. Գիրք	3
Արծաթմասենիկ փոքրիկներու շարագրութեան գիրքը պատկերներով	3
Մանկավարժական քերականութիւն Բ. մաս. ութը մասունք բոլորն կ'ուսուցանէ պատկերներով	3
Մանկավարժական թուաբանութիւն պատկերներով ուսանելի	3
Իրագիտութեան դասեր բոլորովին նոր պատկերներով	3½
Գեղեցիկ զբօսարան Թրքախօս տղոց պատկերազարդ	2
Գեղեցիկ զբօսարան Թրքախօս տղոց Բ. տարի	3
Մարմնամարզութիւն առողջարանական առանց գործիքի 45 ձեւերով	5
ՄԻՋԻՆ ԸՆԹԱՑՔ. Ա. եւ Բ. Տարի	
Ոսկեմասենիկ հայ տղոց պատկերազարդ	4
Գոհարմասենիկ նոր ոճով ընտիր գիրք մը պատկերազարդ	5
Մանկավարժական քերականութիւն Գ. մաս. ամենայն ոճով կ'ուսուցանէ համաձայնութիւնը պատկերներով	4
Հայերէն լեզու կամ Վարժութիւն գրաբարի Ուղղագրութեամբ, առանց հոլովները և բայերը ի կիրառ ուսանելի	4
Համառօտ պատմ. Օսմանեան մինչեւ մեր օրերը	4

Ամէն ուսուցիչներ այս գիրքերը անպատճառ տեսած պէտք է ըլլան, երբ կ'ուզեն որ իրենց վարժարանները արդիւնաւոր շրջան մը բոլորեն։

ԾԱՆՕԹ.—Կարճ միջոցի մէջ անգլիերէն ուսուցանող միակ գիրքը՝ Մայսբերսամբ սիսթէմը սպառելու մօտ ըլլալուն 30 դրուշի պիտի բարձրանայ գինը, իսկ ֆրանսերէն Մայսբերսամբ սիսթէմով գիրքի գինը 30 դրշ., անփոփոխ է։

Կաղանդի առթիւ նուէրի գիրքեր, փառաւորապէս Օրացոյցներ կամ Տարեցոյցներ պատրաստ կը գտնուին, ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆԸ։

Փոքրիկ յանձնարարութեանց փոխարէն նամակադրոշմ ալ կ'ընդունուի։ 10—10

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Փետր. 25ին, Ֆրէժի, Սեւ ծովէն
Մարտ 5ին, Սիրֆասի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Փետր. 26ին, Ֆրէժի, Մարսիլիա։
Մարտ 6ին, Սիրֆասի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Ա կարգ Բարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 50—8 Թ. ՈՒԶՊՈՒԼ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ ամէն անոնց, որոնք կը փափաքին Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանին դասախօսութեանց հետեւիլ, թէ նոյն վարժարանին դասերը պիտի սկսին 1907 մարտ 24ին (Հ. Տ.)։ Ընդունելութեան պայմաններն են հետեւեալները.—Աշակերտել փափաքողները պէտք է առնուազն 17 տարու ըլլան։ Տարիքի մասին ո և է զիջողութիւն չըլլար։ Մուտքի քննութիւնը սա նիւթերուն վրայ պիտի կատարուի. 1. Թուաբանութիւն։ 2. Երկրին մէջ խօսուած լեզուներէն մէկուն գրաւոր ծանօթութիւն։ Քննութիւնները Թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։ Աշակերտել փափաքողները, վերոյիշեալ թուականէն առաջ, պարտին իրենց խնդրանքն ուղղել Շերամաբուծական վարժարանին Տնօրէնին և վերաբացման օրը ներկայանալ վարժարան, իրենց հետ ունենալով ծննդեան վկայագրին պատճէնը, բարի վարքի վկայագիր մը և պատուաստի վկայական մը։ 24—10

3/16 յուն. 1907
Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Փետրուար
Դշ 13/26 Սեւաստապոլ ժամը 10ին առաւօտուն, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն,
Եշ 15/28 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտուն։
Շբ 17/2 Միտիլլի, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտուն։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։
50—9

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.
1906 Սպտ. 14 (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ—ԷՐԷՅԼԻ-ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ	Կախմբ. 622	Ապր. և Ճմբ.
Կայարան		Առաւ.
Գոնիա	մկն.	12 30
Դաշին խան		1 01
Ջումրա		1 45
Արըգ Էօրէն		2 13
Մանտասուն		2 42
Գարաման	ժմն.	3 13
	մկն.	3 28
Սիւրօվա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ալաճա		5 20
Էրէյլի	ժմն.	5 45
	մկն.	6 05
Պուլկուրլու ժմն.	իրիկ.	6 20
ԴԱՐՁ	Կախմբ. 621	Ապր. և Ճմբ.
Կայարան		իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
Էրէյլի	ժմն.	6 53
	մկն.	8 50
Ալաճա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 0
Սիւրօվա		10 43
Գարաման	ժմն.	11 07
	մկն.	11 22
Մանտասուն		11 55
Արըգ Էօրէն		12 24
Ջումրա		1 —
Դաշին խան		1 36
Գոնիա ժմն.	իրիկ.	2 05

50—29

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերթ
Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Իսմաիլիա շոգենաւը նաւապետ Կաթենչի կերակի, 24 փետր. 1907 (Ը Ե) կէսօրէն ետք ժամը 4ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 26 փետր 1907 (Ը Ե) կէսօրէ ետքը, ժամ երեքին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէոս։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 320 Սեֆեր 20 թուական Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզա Էն փողոց, Թիւ 14, Քօօբերաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Պոլիս, Իհսան պէյ, Իզզէթ փաշա խան։
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատտէսի։
Պէօյիւքտերէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտորոս Իշանիտէս, նաւակատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Ե. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրմանց, Թիւ 12, Թինէլ խան։
Բէնարք, Բ. Սոմմարիբա։
Մեծ Կղզի, Բէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 50—50

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սիրած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թինէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Ջարշը Պոյը, Թիւ 120։

Դասերը և Նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Ճիւզ Օղլուի տունը։ 16 50—5

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն	Անուանք	Թօն	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Սիրիա	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1357	Սիլվիօ	119
Արիոստօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնտէպէլլօ		Սըէգա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3119	Թասօ	1823
Պորոտինօ	1264	Էգքօ	3464	Իտահօ	5 40	Նէքօ	1 35	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1680	Օտրա	4109	Թօքիօ	3337
Պէյրօ	1371	Էցաքօ	841	Քիլաօ	053	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Պալերմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիրքօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Պիսալօ	3329	Վօլթուրն.	239
Սօսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1843	Ռինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռոլլօ	613	Զէնա	1200
Գօնկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռոմէօ	1789	Թարօ	
Գորսօ	895	Կըսանօ	1695	Մարէնկօ	1473	Ռոզալինտ	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Թայգօ շոգենաւը, նաւապետ Սաքըէրը։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Վասքօ շոգենաւը, նաւապետ Հէրրարք, մարտ 2ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՏ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—19

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—1890 Ապրիլ 15/27ի կայս. Հրամանագրին ԺԴ. յօդուածը գործադրելով, 1890ի 4% Բաքրիժէ փոխառութեան պարտաթուղթերու՝ պայմանաժամը 1901 Մարտ 1/14ին աւարտող Թիւ 21 այն կտրօնները, որոնք չեն ներկայացուիր մինչեւ 1907 Մարտ 1/14 գանձուելու համար, Օսմ. Հանր. Պարտքի սեփականութիւնը պիտի ըլլան։

Կ. Պոլիս, 1 դեկտ. 1906 16—15

⁂

Ա.Զ.Դ.—1323 տարւոյ Մարտ ամիսը մօտեցած ըլլալով, երբ ոգելից ըմպելիներու տուրքին առաջին վճարումը կը կատարուի, Օսմ. Հանր. Պարտքի Թօղեալ Հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ մէջ և շրջակայքը հաստատուած ոգելից ըմպելի ծախողները, այս մասին պատրաստուած կանոնագրին 10րդ և 14րդ յօդուածներուն համաձայն, պարտին Փետրուար ամսուն մէջ անձամբ ներկայանալ ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան, որ Կ. Պոլսոյ մէջ Զինարանի վերին յարկը հաստատուած է, կանոնական հրամանագիրը ստանալու համար։ Անոնք որ յառաջիկայ Մարտ 1էն առաջ չեն ներկայանար, և ոգելից ըմպելի կը ծախեն առանց արտօնագրի, օրինական միջոցներու պիտի ենթարկուին փետր. ամիսը լրանալուն պէս։ 14—7

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն քուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել, տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ դրամարկղապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3 օր 100—150 ոսկի գումարի համար
6 » 151—200 » » »
10 » 201—500 » » »
15 » 501—1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տոկոսակիցն պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ ամէն աւանդատուի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկին զատ՝ Վինըր Պանք Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սակարանական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Ակէփ	Նալդօգրիս
Մեմֆիս	Էմկյեփս
Րաֆաէս	Գօ ցիրխա
Թէյպըր	Մօկրիս
Նարգոզ	Ֆայեխ
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղաւոր ունին,

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղաւոր չունին, սակերն
Կ. Պոլսէն Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հասնելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈՒԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուիթոլ խան, Պահչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—40 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըր ալ,

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻՓՍԻԷՆԻ 3%
ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐ
1886ին եւ 1903ին հրապարակ հանուած
ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆԻ ԹԻՐԱԺԸ
1907 Մարտ 1ին

Օսմ. Կայս. Պանքան իր Կեդրոնատեղիին և Պոլսոյ ու Բերայի իր մասնաճիւղերուն մէջ չափաւոր բրիմով կ'ապահովագրէ այդ պարտաթուղթերը ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարման վնասներուն։ Հիմակուան գներուն համաձայն, առաջ եկած վնասը 88 ֆրանք պիտի ըլլայ առաջին շրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, իւրաքանչիւրին գինը ըլլալով 338 ֆրանք, իսկ 19 ֆրանք վնաս երկրորդ շրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, որոնց իւրաքանչիւրին գինն է 269 ֆրանք։ 20—16

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (67)

ԼԻԱՆ-ՆԷՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼԷՆՕՐԻ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

ՅՈՒՍԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

Սէրխիօն ու Մանօնը ելած էին մտքէն, ինչպէս նաեւ իր դժբախտութիւնը մոռցած էր։ Իր բովանդակ ուշադրութիւնը գրաւած էին անծանօթ տղուն վարդագոյն ու մանրուկ դէմքը և աղուոր ժպիտը, որուն պատճառաւ մարգարտափայլ ճերմակ ակռաները կ'երեւային։ Լէնօրի երկնագոյն աչքերը մագնիսացած էին մանկան նայուածքին։

Փոքրիկ անծանօթը իր եռեւէն կը քաշէր կը տանէր Լէնօրը։ Բարակ հասաւ վերջապէս, ուր Սէնն կը թափէր իր ծանր ալիքները։ Յետոյ ցից սանդուխէ մը վար իջաւ գործաւորուհիին եռեւէն, Ասկէ հեռուն ալ պիտի ընկերանար այդ անծանօթ գործաւորուհիին, եթէ երբեք անապարող անցորդներու խումբ մը յանկարծ չանջատէր զիրենք։

Լէնօր տեսողութենէ կորսնցուց փոքրիկին սիրուն դէմքը։ Մայր ու տղայ դէպ ի նաւամատոյց մը կ'ուղղուէին թերեւս, դէպ ի ուր կը խուժէին անցորդներ, իրենց բնակարանը երթալու համար։

Տիկին տը Սէրխիօլ, իր հիւանդագին մտազբաղումէն սթափած, սկսաւ յառաջանալ դարափին երկայնքին, մտովի հարցնելով թէ ինչո՞ւ համար հոս եկած էր։

Ասո՞ւ, պատասխանը չուշացաւ։

Իր բովանդակ դժբախտութիւնը աչքին առջեւ պարզուեցաւ նորէն։

Ռոմէն, իր սիրեցեալ ամուսինը, Թիաբանին մէջ կը տառապէր, ուր ապրելու և մեռնելու դատապարտուած էր, թէեւ անմեղ։

Փոքրիկն Տիան աւաղակախումբի մը ձեռքը կը գտնուէր. Թերեւս աղաղուն եակը մեռած էր, կրած խոշտանգումներուն պատճառաւ։

—Հիմա զինաթափ եղած, թեւերս ծալլած պիտի սպասեմ, հեծեց Լէնօր։ Բոլոր այդ ոճիրներուն և ուրիշ ոճիրներու հեղինակը կը ճանչնամ թէ ո՛վ է։ Բայց կրնա՞մ իր անունը յայտնել բարձրաձայն, քանի որ իմ հայրս է։

Խոլ ծիծաղ մը արձակեց Լէնօր։ Սկսաւ անապարանօք քալել, մտքին մէջ յուզուող աղմկալից մտածումներէն մոլորակուած կարծես։

—Այո՛, հայրս է։ Ինչ հրաշքով պատուոյ զգացումը կը կրեմ տակաւին, երբ երակներուս մէջ կը հոսի այդ նողկալի և անիծեալ արիւնը։ Տիան, դուն ալ անպատուութեան այդ կնիքը կը կրես... Քեզի փոխանցած եմ այդ արատը... խեղճ անմեղ զաւակս, ասկալի մոլութիւններու սերմը կը կրես քու մէջդ, որոնք Վիլամորի մարքիզը բրած են գող մը... մարդասպան մը... և իր ընտանիքին խոկ դահիճը։ Թերեւս վաղը քու մէջդ ալ երեւան պիտի գան այդ ամօթապարտ սերմերը։ Բարոյական բորոտութիւնը կրնայ մէկ սերունդէն միւսին փոխանցուիլ։ Ես ալ խենթի պէս կը սիրէի զաւակս։ Ա՛հ, մի՛ ապրիր աղջիկս, այլ քու անմեղութեանդ ծաղիկին մէջ ննջէ, որպէս զի այս աշխարհի անգթութիւններէն զերծ մնաս։ Մահը պիտի միացնէ ամէն անոնք որ հօր մը ոճրին պատճառաւ իրարմէ բաժնուած էին։ Ռոմէն, շուտ միացէք ինծի...

Գետը ի զուր չէր որ իր նենգալից երգը կը մրմնջէր խելայեղ կնոջ ականջին տակ։

Լէնօր կանանչորակ ալիքներուն վրայ ծռեցաւ, փայլակի մը տեւողութեան չափ միջոց մը վարանեցաւ, յետոյ ոստում մը ընելով, ջուրին խորը նետուեցաւ, որուն փառը իսկոյն գոցուեցաւ գերեզմանի մը պէս։

Այդ տեսարանը հազիւ մէկ վայրկեան տեւեց։

Ճուլիօ, ընչասպառ ու խելայեղ, գետին եզերքը հասաւ, երկարօրէն հետապնդելէ յետոյ մանկամարդ կինը, որուն ուղղելիք համոզիչ խօսքերը կը պատրաստէր մտքին մէջ, որպէս զի յուսահատութեան մղումին չենթարկէր զայն։

Դժբախտաբար հրմշտուք մը առաջ եկաւ։ Զայրացած մարդ մը անապարող մարդուն կոկորդէն բռնեց, զոր կը պախարակէր, կամայ թէ ակամայ իրեն զարնուած ըլլալուն համար։

Այդ անհաճոյ միջադէպէն նեղացած, որ կրնար աղէտալի հետեւանքներ ունենալ, Ճուլիօ զուր փորձեր ըրաւ օձիքը ազատելու համար։

Ոչ մէկ բացատրութիւն և արդարացում չէին կրցած հանդարտեցնել կատաղի գործաւորը, որ քիչ մը գինով ըլլալուն, գրգռուած էր։

Ջղայնալով իր նպատակին հասնիլ հաշտարար եղանակաւ, Ճուլիօ մտատանջութեան մատնուած էր՝ Տիկին տը Սէրխիօլը աչքէ կորսնցնելուն համար. ուստի անծանօթին ոտքը սահեցուց և Թաթառի մը պէս վար իջաւ դարափին սանդուխէն։

Աչքերով անյագօրէն կը պրպտէր ամէն կողմ։ Ի վերջոյ, ձուլ ոսկիի պէս, հեռուն նշմարեց խարտեաշ մազերու փունջը, զոր կիսովին կը ծածկէր դէմքին քօղը։

Ճուլիօ իր աղջկան բարեկամուհիին վրայ խոյացաւ, չափազանց անհանգիստ, տեսնելով որ Լէնօր ջուրին եզերքը կը գտնուէր, ուր կեանքի յուսահատները կը ներշնչէ աղէտալի մտածումներ։

Գրեթէ նոյն միջոցին Լէնօր կանգ առաւ և մրմնջող ալիքներուն վրայ ծռեցաւ։ Անոնց տուած դէշ խորհուրդներուն ականջ դրա՞ծ էր միթէ։

Այո՛, տարակոյս չկար այդ մասին։

Բժշկապետը փորձեց աղաղակել և իր քալուածքը արագացնել, բայց շատ ուշ հասաւ։

Յուսահատ կինը մէկ ոստումով ճեղքած էր Սէնի կանաչ զգեստը, խաժագոյն ալիքներուն մէջ անհետանալու համար։

—Ա՜հ, տարաբախտ կին, գոչեց Ճուլիօ։ Ձեզ կրնար ձգել որ մեռնի ան... Ի՞նչ պիտի ըսէ Ժաննը... կա՛մ պիտի ազատեմ անբախտը և կամ պիտի մեռնիմ անոր հետ։

Ջուրի մէջ շարժումով վրայէն հանեց բաճկոնն ու կօշիկները. յետոյ գետին մէջ նետուեցաւ, որ ցայտեցաւ ու փրփրեցաւ, երբ թէ հրճուանք զգար մէկի տեղ երկու զոհ կուլ տալուն համար։

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ

ՃՈՒԼԻՈՅԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լէնօր չկրցաւ իր փնտռած յաւիտենական հանգիստը գտնել Սէնի խորը։

Ճուլիօ զարմանքով տեսաւ որ իր եռեւէն գետ նետուած էր քիչ մը առաջ իր հետ կռուող գործաւորը, որուն օգնութեամբ կրցաւ գետեզերք բերել մանկամարդ կինը, քաջ լողորդ ըլլալուն համար անծանօթը։

Ժամ մը յետոյ, տիկին տը Սէրխիօլ կը հանգչէր իր բարեկամուհիին՝ Ժաննի անկողինը։

Մանօն, որ մտահոգութեան մատնուած, դղեակէն վազած եկած էր, Ճուլիոյի, տոքթ. Լըպրէի ու Ժաննի հետ անձկութեամբ կը հսկէր Լէնօրի անկողնին քով։ Մանկամարդ կինը մահուան և կեանքի մէջ կը տատանէր։ Ժաննի աչքերը արցունքով թրջած էին։

Բանիցս սթափեցաւ Լէնօր, բայց ընդհուպ կծկուեցաւ տժգոյն դէմքը։ Յաջորդական նուաղումներ երկիւղ կը պատճառէին տոքթէօրին։

(Շարունակելի)